JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

Ao. 1861. Woensdag 13 November. No. 91.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co.; te *Pasoeroean* bij WEIJERMANS & Co.; te *Cheribon* bij BLOK & Co.; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Malacca* bij C. A. VAN DER VOORT; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Muntok* bij H. OETH; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................. f 12,50.
» » » » *Java*.................. » 15,—.
» » » » *Buitenbezittingen*.................. » 17,50.
» » » » *Nederland*.................. » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.— Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden. Bij eerste of meerdere herhaling 25 » Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

De Mail sluit op Donderdag den 14den dezer.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van eene DOCHTER, *S. Stibbe, van Gigch.*
SINGKARAH den 25 October 1861. (3925)

Bevallen van een' ZOON, *M. C. Gongrijp Walrekamp,*
DEPOK 6 Nov. 1861.
Eenige kennisgave. (3887)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *E. M. L. Ockerse, Bellier de Prairie.*
SAMARANG, 7 November 1861. (3931)

Bvallen van een' ZOON, *R. Freijss,* geliefde echtgenoot van
P. KNUTTEL, Dzn.
BATAVIA, 10 November 1861. (3932)

Bevallen van een' ZOON, *J. C. Bodde, ten Brummeler.*
BATAVIA, 12 November 1861. (3928)

Op den 7den September j.l. overleed te *Utrecht* onze innig geliefde Vader, de Heer F. B. ADER.
J. W. H. ADER.
H. M. ADER,
Stephanus.
BATAVIA, 7 November 1861.
Eenige kennisgave. (3886)

Kalm en zacht ontsliep in den namiddag van den 14 September ll. ten 2½ ure mijn brave grijze vader *C. A. Timmerman,* in leven Medicinae Doctor te *Ameide,* in den ouderdom van bijna 70 jaren, innig betreurd door zijnen zoon
W. J. F. TIMMERMAN,
1ste *Luitenant.*
BATAVIA, den 8 Nov. 1861.
Eenige kennisgave. (3874)

Vendutie

op Donderdag, den 14 November 1861,
WEGENS VERTREK,
voor het woonhuis van den WelEd. Heer
TAMSON,
Goenong-Saharie, Gang Halkema,
door
Van Slooten, Morgan & Co.,
van eenen
Netten Inboedel,
goede Engelsche HANG- en TAFELLAMPEN, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, CONSOLES, TAFELS, KASTEN, CANAPES, STOELEN, KNAPEN, LEDIKANTEN, PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWERK,
RIJTUIGEN,
3 Spannen goed gedresseerde Wagenpaarden, Tuigen, enz.
(3904)

VENDUTIE

à 4 pCt.
Vrijdag 15 November aanstaande,
voor het Commissiehuis van
VAN DEN BIESEN & MODDERMAN,
van
DIVERSE GOEDEREN.
(3897)

Vendutie

op Donderdag, den 14 November 1861,
voor het Commissiehuis van
Abeelen, Dennison & Co.,
van LIJNWADEN,
Engelsche ZADELS,
WAGEN- en BENDIJ TUIGEN,
Stellen Wagen- en Bendij Veeren, met Colling Assen,
PALE-ALE, PORTER,
Americaansche Klokken,
Geparfumeerde ZEEP, ZEILDOEK,
120 Vaten SPIJKERS (draadnagels),
800 Americaansche PLANKEN,
200 Kistjes do. ZEEP,
100 Vaten do. SPEK, liggende in Entrepôt,
4 Kistjes do. PAIN KILLER,
1 » do. TRICOPHEROUS,
30 Picols SOERMIE, in kleine kavelingen.
Tot sluiting van rekening:
80/8 Kistjes fijne Manilla SIGAREN (Regalia),
60/8 do. do. do. (Caballeros).
Voor rekening van belanghebbende:
2 Paar Giwangs met Brillanten.
2 do. do. do. Diamanten.
2 Ringen met extra groote Smaragden.
188 Karaat Smaragden.
58 do. Brillanten.
1 Scheeps Chronometer. (3894)

Hout-Vendutie

op VRIJDAG den 15 November 1861,
op het Heemraden Plein,
door
JOHN PRYCE EN Co.
(3896)

Vendutie

op Maandag den 18den November 1861,
voor het Commissiehuis van
John Pryce & Co.,
à 4 pCt. Vendusalaris,
VAN DIVERSE BESCHADIGDE
LIJNWADEN,
Rood Garen, Japansche Pajongs, Schutsels, Naaidoozen, Aardewerk, een Factuur Kramerijen, Waslucifers, Tafelmessen, Bagatelle Tafels, Kopieer-Persen, IJzeren Geldkisten, Jagtgeweeren in Kistjes, Schoteldekkers, Wagen- en Bendie Lantaarns, Wagen Assen en Veeren etc., etc.
VERDER VAN:
100 zakken KOFFIJ,
en eene groote Partij *LEGGERS.* (3947)

Op de Vendutie

van Vrijdag 15 November, zal zonder reserve worden verkocht:
3000 groote Singapore PLANKEN,
500 stuks » LATTEN.
Een groote partij keurig
SPEELGOED,
bij kleine kavelingen.
Een partij Schilderijen,
100 doz. fijne Mans Sokken, 10 doz. Crenolines,
10 vaten roode Bordeaux WIJN,
50 vaatjes beste Azijn,
enz., enz.
(3945) VAN DEN BIESEN & MODDERMAN.

VENDUTIE

op het Land Rawa Boeaija.
Op Zaturdag, den 16den November, zal
J. SPEET
(wegens vertrek)
Vendutie houden op het Land *Rawa Boeaija,* liggende aan den grooten weg naar *Tangerang,* alwaar zullen worden verkocht.
Buffels, Koeijen,
waarbij eenige Melkgevende,
fraaije en goed gedresseerde WAGEN en RIJPAARDEN,
Geiten, Schapen, eenige gras-praauwen,
Huismeubelen,
Rijtuigen, Bendijs, enz. (3905)

BOEKEN-VENDUTIE.

Op Maandag en Dingsdag den 18 en 19 dezer, zal de Ondergeteekende in een der Localen van de Harmonie, telkens des avonds ten half 8 ure, verkoopen:
Eene uitgebreide collectie
BOEKEN,
in verschillende Talen en Vakken,
waaronder eene verzameling
KINDERBOEKJES in geassorteerde Koopen,
FRANSCHE ROMANS van de meest gezochte Auteurs, enz.,
PHOTOGRAPHISCHE KUNSTALBUMS, enz., enz.
De CATALOGUS wordt a.s. Zaturdag verzonden.
(3942) H. M. VAN DORP.

Op de Vendutie

van Dingsdag, den 19den November
bij
J. SPEET,
zal mede worden verkocht:
6 kisten fraaije groote leijen,
1 vat en eene kist fijne griffels,
met goud en kleuren beplakt. (3941)

Vendutie

Dingsdag den 19den November,

voor het commissiehuis van

J. SPEET,

van 28 kisten Parijsch SPEELGOED,

bestaande in

prachtige gekleede **POPPEN**, Sabels, Percussie Geweren met Bajonet, fraaije geografische en andere Legkaarten, Tooverlantaarns, Magneet Visschen en Eenden, Trommels, Harmonicas, Zweepen, Karwatsen, ongekleede Poppen met beweegbare oogen, Bouw Dozen, Tuinen, Huzaren en Zouaven, Wagens, Bendijs, kopere Kanonnen, Elastieke Ballen, dito met figuren, kleine Aardglobes en eene menigte andere voorwerpen, alles in geassorteerde koopen genummerd, en *Maandag te bezigtigen.*

'Men kan zich op deze Vendutie voor weinig geld voorzien voor de op handen zijnde kinder feesten, daar dit Speelgoed het nuttige en aangename in hooge mate vereenigd.

Op deze Vendutie zal mede worden verkocht:

BOTER V. D. L. in dubb. fust. Beste witte **BROODSUIKER** in kleine Mandjes, voor huiselijk gebruik, GLAZEN DAKPANNEN, alsmede:

zes kisten Vogelnesten.

(3940)

VENDUTIE

op Woensdag, den 20sten November 1861, *ten huize van Mevrouw*

BODEMAN

op het Koningsplein, over de Race stand, door

John Pryce & Co.,

van

DIVERSE MEUBELEN.

Paarden en rijtuigen, *kunnen worden bijgebragt.* (3948)

VENDUTIE

op Dingsdag, 19 November 1861,

WEGENS VERTREK,

voor het woonhuis van den WelEdG. Heer

A. SCHOUTEN,

in Gang KATAPANG, door

Van Slooten, Morgan & Co.,

van eenen netten INBOEDEL, bestaande uit: Spiegels en Schilderijen, Engelsche Hang- en Tafellampen, Canapés, Tafels, Stoelen, Kasten, IJzeren en houten Ledikanten, Consoles, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, Matten, Martevanen.

VOORTS NOG:

1 zoo goed als nieuwe VIS-à-VIS, 1 MIJLORD, 1 BENDIE, drie Spannen goedloopende en perfect gedresseerde MACASSAREN (Schimmels), TUIGEN, etc.

(3946)

VENDUTIE

op Woensdag den 27sten November, *zullen de ondergeteekenden voor de Pakhuizen van de Heeren B. ANDREAS & Co. aan de Groote Rivier ten overstaan van de Bataviasche Weeskamer, ten 11 ure precies publiek VERKOOPEN:*

HET TOKO-GEBOUW,

thans geoccupeerd door de firma B. ANDREAS & Co. gelegen aan de Groote Rivier, blok L., deel Oost, verponding No. 8986, alsmede:

HET HUIS EN ERF,

gelegen nabij het Koningsplein, aan den weg naar Pasarbaroe, Blok M, 3de deel, sectie IV, verponding No. 8259, vroeger geoccupeerd door den WelEd. Heer B. ANDREAS.

(3907) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE

op Maandag den 25 November 1861

WEGENS VERTREK,

voor het Woonhuis van den Hoog Edel Gestr. Heer

G. VOGELPOOT,

Kebon Sierie, hoogte van Tanah-Abang,

DOOR

CASSALETTE & Co.,

van deszelfs goed onderhouden **INBOEDEL**, bestaande grootendeels uit Europ. MEUBELS, als: 1 Ameublement bekleed met Velours d'Utrecht, Consoles met marmeren bladen, ronde en ovale Sopha Tafels, Uittrek-Eettafels, Speeltafels, Etagère en Boekenkasten, Spiegels en Schilderijen, uitmuntende Engelsche Moderateur-, Kroon-, Muur- en Tafellampen, Fransche Lampen met chandelles, Pendules, een voor dit klimaat vervaardigde PIANINO enz., enz.

Mahonyhouten Kleerkasten, Toilet- en Scheerspiegels, IJzeren en Houten Ledikanten, Waschtafels met marmeren bladen enz., enz. Kristallen en Porseleinen Serviezen, Zilver en Pleetwerken, Keuken- en Dispensgereedschappen, Martevanen, Leksteenen, Bloemen in potten, enz.

Verder:

4 Spannen deugdzame Paarden,

ENGELSCHE TUIGEN,

waaronder voor vierspan,

1 sterke en gemakkelijke Reiswagen,

1 PALANQUIN,

1 VIS-à-VIS enz,

Alles Zondag te voren 24 dezer, voor een ieder te bezigtigen. (3906)

BRANDON & CO.

hebben per Mail ontvangen:

Versierselen voor

NEDERLANDSCHEN LEEUW ORDE.

MILITAIRE WILLEMS-ORDE,

3de en 4de klasse.

Eikenkroon Orde,

voor Officieren en Ridders.

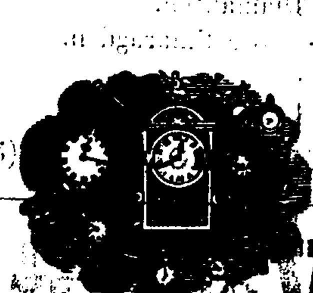
LEOPOLD ORDE, voor Officieren en Ridders.

Oostenrijksche Orde

FRANS JOSEPH,

alsmede het daar bij benoodigde Lint in alle Breedten. (3892)

Toko Rijswijk.

Gouden Cylinder- en Savonnette

HOROLOGIEN,

Juweelen, Goudwerken, Tafel- en Moderateur-Lampen, Pleetwerk, Glaswerk, Chinesche Schaakspellen, Fiches en Waaijers, Lampenkappen in soorten, Speelkaarten, Parfumeriën, Schilderijen (waarvan 4 stuks in olieverf), Hang-Etagères, Stokken, 2 kisten zeer goede Pistolen, Presentglazen, Alcativen, zeer fijne gegalvaniseerde Messen, Lepels en Vorken, Harmonica's, Muziekdoozen, Pendules,

FRANSCH SPEELGOED,

geschikt voor St. Nicolaas-geschenken,

benevens:

PROVISIEN in blik en een aantal andere GOEDEREN,

alles à contant onder factuur prijs.

(3880) J. C. SAYERS.

In Commissie ontvangen:

PUIKE HAMMEN,

à *f* 6,50.

KOOLTEER per vat à *f* 10,50.

(3951) VAN DEN BIESEN EN MODDERMAN.

Ontvangen:

Echte supra-fijne

TOKAYER,

bij

(3888) WINSSER, DE LANGE EN Co.

Societeit de Harmonie.

TAFELMUZIJK

op Donderdag den ... dezer, des avonds ten 8 ure.

Namens de Directie,

De Secretaris,

(3893) E. JEEKEL.

DAMES ZANGVEREENIGING.

REPETITIE MET ORCHEST OP

Vrijdag den 15 November 1861

des avonds ten 8 ure in het lokaal van den **Schouwburg**

Namens de Directie der Maatschappij van Toonkunst,

C. VRIESENDORP,

(3949) *Secretaris.*

Met toestemming van den Resident van Batavia

Zaturdag, 16 November.

EENE VIJFDE VOORSTELLING

van

RISLEY'S CIRQUE

in het nieuwe gebouw op Tanah-Lapang Glodok

Het **PROGRAMMA**, dat nieuwe en gevarieerde toeren aankondigt, zal algemeen verspreid worden.

Prijzen der plaatsen:

1ste Rang *f* 3.—, 2de Rang *f* 2.—, 3de Rang *f* 1.— terwijl er eene **getraliede loge** voor de ***Chinesche Dames*** ingerigt is à *f* 2.—

KINDEREN beneden de 10 jaren betalen de helft. (3910)

Verwisseling Kantoor

VAN

J. SPEET.

Handel in gouden en zilveren Specien.

Thans zijn voorhanden:

HOLLANDSCHE MUNT:

Heele en halve gouden WILLEM STUKKEN.
Oude gouden DUKATEN.
Nieuwe do. do.
Dubbelde do. do.

ENGELSCHE MUNT:

Engelsche gouden SOVEREIGNS.
Halve do. do. do.
Australia do. do. do.
Halve do. do. do.

FRANSCHE MUNT:

Gouden NAPOLEONS van 100 frs.
do. do. do. 40 »
do. do. do. 20 »
do. do. do. 10 »
Zilveren 5 frs. STUKKEN.

NOORD AMERIKAANSCHE MUNT:

Gouden EAGLES van 20 Dollars.
do. do. do. 10 do.
do. do. do. 5 do.
do. do. do. 2½ do.

Heele, halve en kwart gouden SPAANSCHE MATTEN.

Zuid-Amerikaansche gouden DOUBLOENEN.

Mexicaansche zilveren DOLLARS.

NB. Alle soorten van vreemde GOUDEN en ZILVEREN MUNTSPECIEN worden ten kantore van den Ondergeteekende in verwisseling genomen, tegen ***Indisch Courant***, volgens den koers van den dag.

(3926) J. SPEET.

In Commissie Ontvangen:

alle soorten van

MEUBELEN,

van Indisch maaksel tegen zeer billijke prijzen.

(3952) VAN DEN BIESEN EN MODDERMAN.

MANDARIJN CEMBER,

uitmuntend van kwaliteit.

(3902) VAN WALCHREN & VAN DORP.

COMMISSIEHUIS

van

J. SPEET.

Bij den ondergeteekende zijn steeds voorhanden:

Fraaije Nieuwe

TENTWAGENS,

Mylords, Handwagentjes,

BENDIE'S. PALANQUINS,

alles tegen zeer matige PRIJZEN.

(3912) J. SPEET.

Bataviasche-IJssocieteit.

Het Bestuur maakt bekend, dat van af Maandag den 11den dezer, de prijs van het IJS zal worden gebragt op 10 cent per pond.

Het Bestuur der Societeit voornoemd,

J. W. VAN ZEGEN.

F. H. TIEDEMAN,

(3876) D. J. BIJLEVELD.

Oger Frères,

hebben de eer hunne begunstigers te berigten, dat zij met het Nederlandsche schip *Johanna Maria* van *Parijs* hebben ontvangen,

een keurige factuur

NOUVEATÉS,

bestaande uit

eene groote sortering

Lakens voor Rokken en Paletots,

TWINES, zwart Satijnen BROEKENSTOFFEN, geassorteerde grijze TRICOTS, ZIJDEN en PIQUÉ VESTEN.

HOEDEN, DEGENS, BORDUURSELS, en W-Knoopen voor Ambtenaren; **Knoopen** voor *Ambtenaren bij het Boschwezen.*

Eene groote keur van

Heeren- en Kinderpetten, Witte en Bruine Stroohoeden, Vilten Hoeden, *naar den laatsten smaak.*

HEMDEN, Zijden en Glacé HANDSCHOENEN, uit de Fabriek van *Jouvin*, Batisten en Gekleurde DASSEN, KNOOPEN voor Vesten, Paletots, enz., benevens:

Extra fijn Engelsch gekleurd

GEZONDHEIDS FLANEL.

(3891)

PHOTOGRAPHISCH ATELIER

RIJSWIJK.

VAN

WALTER WOODBURY.

Dagelijks geopend van half acht tot 10 uur.

(3904)

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij zijne

Horologiemakers-Affaire

VERPLAATST heeft van Manga Bezaar naar de **Sluisbrug**, in het huis vroeger geoccupeerd door den Heer FABRI, en zich tot alles wat het

Horologiemakers-vak

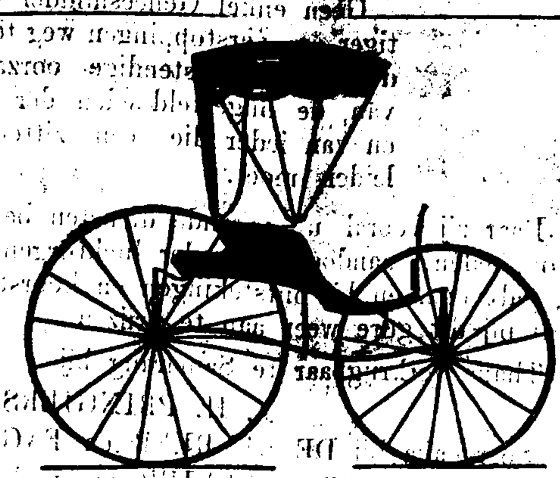
en het

PIANOSTEMMEN AANBEVEELT.

(3930) C. P. MüLLER.

Fijne Catalonische Cognac,

(3889) WINSSINGER, LANGE en Co.

Op nieuw ontvangen:

12 keurige

AMERIK. RIJTUIGEN.

(3911) CASSALETTE & Co.

FABRIEK

en

Stoom- andere Werktuigen,

IJZER- en KOPERGIETERIJ,

KOPERSLAGERIJ en KETELMAKERIJ,

STOOMHOUTZAAGMOLEN

en

Depôt van gezaagd en ongezaagd Hout

van

(3933) J. B. DROSSAERS.

Direct Ontvangen

een zeer klein partijtje

CHAMPAGNE,

1e *kwaliteit*, van

Renaudin Bollinger & Co.

Deze superieure Wijn is de eenigste, welke in de laatste jaren door de *Aristocratie* „WEST END & JOCKEY CLUBS" te *London* wordt gedronken.

Met dezelfde gelegenheid ontvangen een partijtje

ECHTE VEUVE CLIQUOT'S CHAMPAGNE,

naar hier verzonden door de Agenten de Heeren GRELLET en Co., welke de echtheid en kwaliteit van dezen Wijn guaranderen.

(3934) GEBRS. BEIJNON.

Lees Hier!

Jacatra.

PORTIONS-TAFEL.

Dit ÉTABLISSEMENT wordt **18 November** aanstaande

GEOPEND,

en zal van des ***morgens* 6 *uur* tot des *avonds* 10 *uur* toegankelijk zijn.**

Hetzelve is gelegen op het STADHUISPLEIN, zijdelings van de Toko der Heeren Gebrs. BEIJNON, in het lokaal vroeger geoccupeerd door den Heer J. F. TENTEÉ.

Abonnementen per maand worden aangenomen à ***f* 30**, per persoon, (3908)

Ingevolge acte op 2 Mei jl. voor BRUNO TIDEMAN, *Notaris te Amsterdam* verleden, behoorlijk geregistreerd, heeft de ondergeteekende GERARD FRÉDÉRIC WILLE Koopman alhier, ***de Afzondere en algemeene Volmagt*** van den Heer BERNARDUS JOHANNES JOSEPHUS FRANCISCUS BAHLMANN Koopman woonende te *Amsterdam*, handelende onder de firma van

BAHLMANN & Co.,

voor zooverre betreft de handelsbelangen van de te dezer plaatse met ingang van 25 Junij 1860 voor vijf jaren opgerigte firma BAHLMANN & Co. te *Batavia*, van welke de Heer BAHLMANN voornoemd uitsluitend de teekening heeft en waarvan het doel is de uitzending door den gerant en voor rekening van deze firma van **Hollandsche, Engelsche en Duitsche doch geene Fransche Manufacturen ter verkoop op Java.**

BATAVIA, 12 November 1861. G. F. WILLE. (3944)

Attentie.

Iemand uit Amsterdam (*Nederland*) oud 27 jaar, gehuwd, zonder kinderen, geexamineerd Apotheker, zag zich liefst in eene Fabriekzaak of in eene andere betrekking in Nerl.-Indie geplaatst.

Hierop Reflecteerende adresseere zich onder Lett. W. bij den kantoor Boekhandelaar H. G. KOSTER, HGzn. Amsterdam. (3927)

Lees Hier!

Iemand met Kapitaal zoekt Deelgenoot te worden in eene Landelijke Onderneming. Hij zoude echter verkiezen eerst eenige maanden in eene ondergeschikte betrekking daarin werkzaam te zijn.

Adres *Java-Bode* Nommer dezer Advertentie (3939)

---

f 10,200.—

Te verkrijgen op eerste verband.

Adres: bureau van den *Java-Bode.* (3929)

Verloren,

gaande van **Molenvliet** naar de **Stad**,

een Zilveren Horologie met gewerkte kast en gouden rand.

De eerlijke vinder gelieve hetzelve terug te bezorgen aan het

(3905) *Bureau Java-Bode.*

Wordt een **vrije overtogt** aangeboden aan eene naar *Nederland* repatriëerende BONNE, op voorwaarde dat zij gedurende de reis zich belast met de ***oppassing van een kind.***

Reflecteerenden kunnen zich adresseren onder Lett. C bij den *Uitgever van dit Blad.* (3875)

Te **Toebau** wordt gevraagd eene

GOUVERNANTE,

voor 4 Kinderen, grondig onderwijs in de muziek (Piano) is vereischte.

Brieven onder opgave van voorwaarden Sub. Lt. E. Postkantoor Toebau.

(3829)

Te Koop

bij de Ondergeteekenden, uit de fabriek van de zoo gunstig bekend staande Ingenieurs, de Heeren

Fawcett, Preston & Co.,

Phoenix Works, Liverpool,

No. 2131.

EEN RIETMOLEN

met drijfwerk kompleet, en de noodige werktuigen om denzelven onmiddelijk op te rigten, alsmede een

Beam Machine

van 10 p. kr. nominaal (gelijk aan 30 p. kr.)

Diameter des Cylinders 11 duim × 3 voeten slag. Rolls 24 × 48 duimen.

Ketel lang 12 voet × 4 voet, 9 duim diameter, met *veiligheidskleppen* voorzien, enz., enz.

No. 2132.

Een dito Rietmolen

als hierboven vermeld, met eene

Horizontale Stoommachine

van 8 p. kr. nominaal (gelijk 30 p. kr.)

Diameter des Cylinders 10 duim × 3 voet slag. Rolls 22 × 42 duim.

Ketel lang 10 voet × 4 voet, 9 duim diameter, met *veiligheidskleppen*, enz.

MORGAN, MELBOURN & Co.,

(3882) *Agenten der genoemde Fabrikanten.*

TE KOOP voor f 450.—

een fraai goed gedresseerd Maccassaarsch

RIJPAARD,

MET ZADEL EN TUIG.

Adres: Bureau *Java-Bode,* (3535)

TE HUUR

EEN HUIS,

in de BERENDRECHTSLAAN.

Adres:

(3943) A. THIEBAULT.

TE KOOP

EENIGE SUIKERMOLENS,

van de **LOWMOOR COMPANY** met Cylinders van 24 × 48 inches en de benoodigde IJzerwerken voor Wateraderen.

EEN IJZEREN WATERRAD COMPLEET,

diameter 28 voet, breedte 5 voet.

In groote voorraad:

SUIKERPANNEN,

in alle gewone afmetingen, alsook waarlooze stukken geschikt voor

WATERMOLENS

van de Lowmoor Fabriek,

Compleete stellen van de benoodigde IJzerwerken voor

Water-Raderen, etc., etc.

De zoo voordeelig bekende wijze van bewerking van deze Company zal wel eene voldoende waarborg voor de hoedanigheden van deze Machineriën zijn.

PITCAIRN, SYME & Co.,

(3773) *Agenten van de Lowmoor Company.*

TE HUUR Een Huis op Goenong Saharie.

Adres A. L. VAN BEEK, *Parapattan.*

(3890)

Te Koop:

Twee nog tamme jonge

TIJGERS (*Toettol*),

oud 3 maanden, uitmuntend geschikt ter verzending naar een der Europesche diergaarden.

Adres: H. M. VAN DORP, te *Batavia.* (3885)

NEDERLANDSCH INDISCHE

Escompto-Maatschappij.

De Directie maakt bekend, dat tot nadere kennisgave **GELDEN IN DEPOSITO** zullen worden aangenomen op de volgende Rente Basis:

bij 14 dagen opzegging	tot	4½	pCt.	's jaars.
Op 3 maanden vast	„	5	„	„
„ 6 „	„	5½	„	„
„ 12 „	„	6	„	„

Namens het Algemeen Bestuur,

TIEDEMAN & VAN KERCHEM.

(3913) *Directeuren.*

Ned.-Ind. Escompto-Maatschappij.

Het Bestuur maakt bekend, dat in de op heden gehoudene Algemeene Vergadering van Stemgeregtigde Deelhebbers tot Gedelegeerde is benoemd:

De Heer J. VAN LENNEP.

Namens het Bestuur voornoemd,

TIEDEMAN EN VAN KERCHEM.

(3883) *Directeuren.*

DE PILLEN EN ZALF VAN HOLLOWAY,

In deze streken heerscht het meest dwalende begrip omtrent de aanbeijen of takken. Zij droogen het bloed op, het wordt voor gevaarlijk gehouden er iets aan te doen. Nu durven wij het wagen te zeggen, dat ieder verschijnsel van bovengenoemde kwaal volkomen genezen kan worden, door het geregeld gebruik van de zalf en pillen van Holloway.

De pillen verdrijven de scherpe vochten, die de aanbeijen voortbrengen, terwijl de zalf als een bloedstillende balsem, de wanden der verslapte bloedvaten dicht maakt en alzoo heeft er eene volkomen genezing plaats.

Doosjes Pillen à *f* 1.—, *f* 3.— *f* 5.—

Potjes zalf à *f* 1.—, *f* 3.—, *f* 5.—

Te Batavia	bij S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	» M. S. Cheriman.
» Soeracarta	» W. Veldman.
» Djocjocarta	» Buijn & Co.
» Salatiga	» F. Kruthoffer.
» Tagal	» Wed. Dort.
» Cheribon	» W. Galistan.
» Cheribon	» M. Blok en Co.
» Samarang	» H. L. Lijon en Co.

(3870)

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman & Co

PILLEN CAUVIN.

Geen enkel Geneesmiddel is krachtiger om verstoppingen weg te nemen, die de voornaamste oorzaken zijn van de ongesteldheden der vrouwen en van ieder die een zittend leven leiden moet.

Daar zij vooral uitstekende diensten bewijzen bij verkoudheden, aandoeningen der luchtwegen der longen, gal, enz. en bij ontstekingen en koorst, zijn zij vooral bij dit gure weer aan te prijzen.

Thans verkrijgbaar te Samarang bij

F. H. PRINGIERS,

te Soerabaija bij DE STURLER en FAGNOTTI,

„ Poerwakarta bij A. BÉDIER en bij de Hoofddepôt-houders voor den geheelen Indischen Archipel.

(In het groot à Contant rabat).

(3839) GEBRS. BEIJNON.

Op nieuw Ontvangen:

2000 fleschen van het wereldberoemde geneesmiddel

REVALENTA ARABICA,

van ***Barry du Barry & Co.***, te *London.*

Op 1/1 en 1/2 fl. tegen verminderde prijzen

à contant.

Verkrijgbaar bij

(3914) CASSALETTE & Co.

MACHINERIEN.

De Ondergeteekenden, Agenten van de Heeren

GEORGE BUCHANAN & Co.,

Ingenieurs van York Place Ironworks,

ABERDEEN & *Bucklersbury*, LONDON,

Fabrikanten van Stoommachines en Ketels, Waterbouwkundige Toestellen; IJzeren Schepen en Praauwen; gegoten en geslagen IJzeren Spanten, Spoorweg-, Dok- en Haven- IJzeren Materialen, etc., etc.,

nemen de vrijheid Fabriekanten, Landeigenaars en anderen te herinneren, dat zij voortgaan met het leveren van alle soorten van

WERKTUIGEN,

in gebruik bij de bereiding van

Suiker, Koffij, Rijst, Olie, Kalk, Steenen, enz., enz.

alsmede ook:

Zaagmolens,

VERVOERBARE STOOM-MACHINES, POMP-MACHINES voor IRRIGATIE DOELEINDEN, of tot het vullen van in de hoogte gelegene BADKUIPEN, STOOMKETELS, enz., enz.

Juist van ENGELAND ontvangen:

TWEE GROOTE EN VERMOGENDE STOOM-SUIKERMOLENS,

van welke een met cylinders van 54 × 26 Eng. duim en de ander van 60 × 28 Eng. duim.

Een dubbel stel luchtledige pannen (Vacuumpans),

bestaande uit *Twee Koperen Howard Pannen*, elk van 6 voet en 6 duim diameter met STOOMKETELS, LUCHTPOMPEN, HEATERS, ONTVANGERS en STOOMPOMP compleet.

als ook

TWEE WETZELPANNEN

met verbindingspijpen om te werken door STOOM, WATER, TREKVEE of HANDEN.

Als ook bieden zij Te Koop aan

Eenige superieure Perspompen.

pas ontpakt, geschikt om Badkuipen in Woonhuizen of Ketels van Stoommachines met heet of koud water te vullen.

(3770) PITCAIRN, SYME & Co.

MACHINERIEN.

PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL

en

Van Vlissingen, van Heel & Derosne, Cail & Co.,

Amsterdam.

De Ondergeteekenden, Agenten van genoemde fabrikanten, hebben thans ten verkoop ontvangen:

Eenige stellen Centrifuges

met **drijfwerk** compleet.

EENE HORIZONTALE

STOOMMACHINE

van 6 paarden kr. en Stoomketel van 10 p. kr., hooge drukking met overbrengende beweging voor 4 Centrifuges liggende *alhier.*

Een Suikermolen,

met cylinders van 24⅞ × 51 Eng. duimen met Waterwerk en **Stoommachine** van 16 p. kr. met ketel van 20 p. k. hooge drukking, (liggende te **Soerabaija**).

DRIE COMPLEETE

DISTILLEER-TOESTELLEN

ter vervaardiging van Arak, waarvan 2 voor 16000 en een voor 21000 litres, een toestel **alhier** en 2 te **Soerabaija** liggende.

Zij ontvingen nog per ***Estafette***, liggende bij de Heeren **Van den Broek en Veckens, te Samarang:**

EEN SUIKERMOLEN

met Cylinders van 28 × 56 Eng. duimen, met een dubbel stel kamraderen en waarlooze cylinder, om zoowel door Water als door Stoom te kunnen worden gedreven.

Zij verwachten per ***Henriette, Geertruida*** en ***Louise***, in Augustus van dit jaar uit *Amsterdam* afgescheept, de volgende

Machinerien:

Eene compleete VACUUM-INSTALLATIE met eene pan van 7½ Eng. voeten diameter.

EEN SUIKERMOLEN

met cylinders van 24⅞ × 51 Eng. duimen, met 2 stel kamraderen, waarloozen topcylinder, en compleet Waterwerk.

EEN SUIKERMOLEN,

met cylinders van 24⅞ × 51 duimen, aan eene zijde van kamwielen voorzien.

TWEE SUIKERMOLENS

met cylinders van 19⅝ × 35½ Eng. duimen, waarvan een **met waterwerk.**

Eenige enkele **CENTRIFUGE-TOESTELLEN** in stellen van 2, 4 en 6 met drijfwerk compleet.

Twaalf stuks Crush- of Breekmolens,

om met de hand of met stoom gedreven te worden.

Eenige stellen SUIKERPANNEN

voor Batterijen in verschillende afmetingen met brandwerk compleet.

EEN STOOMWERKTUIG

van 4 paarden kr. hooge drukking zonder Stoomketel.

Gesmeed IJzeren Assen

van groote dimensien.

EEN COMPLEET GAZTOESTEL

tot verlichting van privaat woningen of publieke **gebouwen.**

Zij verwachten mede om ***uiterlijk einde October*** van dit jaar te worden afgescheept, om voor de ***volgende oogst te kunnen gebruiken:***

EENE COMPLEETE VACUUM-INSTALLATIE, met twee pannen van 7½ Eng. voeten diameter, horizontale Stoommachine, 2 ijzeren Heaters, 3 Stoomketels van 35 p. k. hooge drukking, 5 geslagen ijzeren Ontvangers en pijpen tot verbinding.

Terwijl te ***Amsterdam*** in aanmaak is, om spoedig afgescheept te worden,

Eene compleete Vacuum-Installatie,

met **twee** pannen van 7½ Eng. voeten diameter horizontale **Stoommachine**, 2 ijzeren Heaters, 3 Stoomketels, elk van 35 p. k. hooge drukking, 5 geslagen ijzeren ontvangers en pijpen tot verbinding.

Nadere opgaven en teekeningen verkrijgbaar bij DÜMMLER en Co. en

(3924) bij den Heer E. J. EVERTS, te ***Solo.***

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 13 November 1861, N°. 91.

ROYAL
INSURANCE COMPANY
of LIVERPOOL.
BRAND- EN LEVENSVERZEKERING.

KAPITAAL GROOT **2.000.000.—** PONDEN STERLING

De ondergeteekenden, Agenten van bovengenoemde Maatschappij, gaan steeds voort, met verzekeringen te sluiten tegen brandschade op PAKHUIZEN, GOEDEREN en WOONHUIZEN met AMEUBLEMENT, gelegen in de hoofdsteden of nabijheid derzelven, alsmede op
THEE-, KOFFIJ- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN OP JAVA.

Zij nemen de vrijheid het publiek te herinneren, dat sedert kort ook LEVENSVERZEKERING bij de Batavia Branche gevoegd is en zij dus gereed zijn tot het sluiten daarvan op de voordeeligste voorwaarden. Het uitgebreide Kapitaal van deze Maatschappij in verband met de jaarlijksche opbrengst van meer dan 300.000 Ponden Sterling en een aanwezig fonds van ruim 700.000 Ponden Sterling, leveren een voldoenden waarborg voor hare soliditeit, terwijl de premien van verzekering even matig zijn als die van andere Maatschappijen en bij schade de voldoening op de promptste wijze geschied.

(3771) PITCAIRN, SYME & Co.

LIVERPOOL & LONDON
FIRE INSURANCE Comp.

KAPITAAL groot £ 2.000.000 Sterling.

De Ondergeteekenden, benoemd zijnde tot Agenten op ***Java*** van bovengenoemde Maatschappij, deelen bij deze mede, dat zij bereid zijn, om **Polissen van Assurantie** op de meest voordeelige voorwaarden te verleenen op ***Pakhuizen, Goederen en Woonhuizen met het Ameublement,*** gelegen in de hoofdsteden of nabijheid derzelven, alsmede op ***Thee-, Koffij- en Suiker-Etablissementen op Java.***

De premiën van Assurantie zijn zoo laag mogelijk gesteld, en wanneer klagten mogten voorkomen, die vereffend moeten worden, zal de uiterste billijkheid worden in acht genomen.

(3772) PITCAIRN, SYME & Co.

Boekhandel van H. M VAN DORP te *Batavia.*

Robinson Crusoe, Verhaal voor de jeugd.
Teekeningen op de Lei à 50 cent per stukje.
Guldens-Editie, compleet in 20 nette banden verguld op snede.
La Chaîne des Marguerites, 2 vol.
Keijzer, de Zoon der menschen.
Wildermuth, Het te huis des vrouw.
Schmid, Bijbel voor kinderen.
Van Meerten, do.
Molster, Liederen en Gebeden.
Specker, Wandelingen door het leven aan de hand van den Bijbel.
Beets, Camera Obscura.
Ruth en hare vriendinnen.
Frobee Causeries d'une mère.
Claudius, Volledig Brievenboek.
Raspail, Jaarlijksch handboek der gezondheid voor 1861.
Miss Yonge, Het huisgezin van Dokter May of de Madalievenkrans, 3 dln. *f* 15,—.
Idem, Henriette Langford.
Charles Worth, Leven en Lieven.
Zschokke. Jezus Christus in zijn persoon en werken.
Darwin, Het ontstaan der soorten van dieren en planten door middel van de natuurkeus, 2 dln.
De Koran van Mohamet.
Gramberg, Schetsen van Afrika's Westkust. (5936)

Gelithographeerde
VISITE KAARTJES
Bij
(5937) H. M. VAN DORP.

PAPIER AMUSANT,
zeer doelmatig voor Schutsels, etc.,
à *f* 4,— per rol.
CARTES AMUSANTES pour diners et visites, à *f* 5,— per 100.
Te bekomen bij den Boekhandelaar
(3918) H. M. VAN DORP.

SCHILDERIJ-LIJSTEN
Verguld, Bruin, Zwart en geel hout, in alle dimensien PASSE-PARTOUT, CARTES de VISITES, Lijstjes voor Photographien, etc.
wederom in groote verscheidenheid te bekomen bij
(5923) H. M. VAN DORP.

KANTOORBOEKEN,
als:
Grootboek, Journaal, Kasboek, Rekening-Courantboek, etc.
Copijboeken en andere Bijboeken in diverse formaten.
(5917) H. M. VAN DORP.
Batavia 1861.

Ontvangen eene keurige verzameling
Hollandsche, Engelsche en Fransche
LEES- EN PRENTENBOEKEN,
voor jongelieden en kinderen, VERWDOOZEN, PRENTEN, etc., etc., bij den Boekhandelaar
H. M. VAN DORP,
(5915) te *Batavia.*

Voorhanden bij H. M. VAN DORP, te *Batavia:*

Agenda voor 1862. . . . . . *f* 5,—
Zak-Almanak voor Huishoudelijk gebruik. . . . . . „ 1,50
Kantoor-Almanak voor 1862, opgeplakt en onopgeplakt.
(5916)

Ter Linieerfabriek en Kantoorboekbinderij van H. M. VAN DORP, te *Batavia,*
bestaat gelegenheid ter vervaardiging van
KANTOORBOEKEN,
Rekening-Courant en Factuurpapier,
naar alle verlangd wordende Modellen, de banden in sterk Groen of Grijs Linnen of Leder, met en zonder Koperen Hoeken en Ruggen. (5922)

Bij H. M. VAN DORP zijn te bekomen:
De ***Nieuwste Kinderboekjes,*** met Platen, keurig gebonden.
Schimmel- en andere Kinderspelen.
Metalen letjes, enz., enz.
GULDENS-EDITIE,
gebonden en verguld, zeer geschikt voor cadeaux.
ZAKPORTEFEUILLES en NOTITIEBOEKJES,
keurig bewerkt.
Wisselportefeuilles met Koperen slot.
(5877)

Ontvangen:
ZEEMANS-ALMANAK, 1863.
(3879) H. M. VAN DORP.

VERMINDERDE PRIJS.
HEINE'S
Sämmtliche Werke,
21 Th. — *f* 25,—.
(5878) H. M. VAN DORP.

G. KOLFF EN Co, te *Batavia,*
Ontvingen:
Smalkalder Boussoles.
Parijsche Zon-Boussoles.
Kleine Zak-Boussoles voor Expeditiën.
De beroemde
Groote Marine-Kijkers,
voor dag en voor nacht.
LOUPES of VERGROOTGLAZEN.
KANTOORKLOKJES.
(3895)

LOTEN
voor de Nieuwe
246e Nederlandsche
Staats-Loterij.
Collecteur Mr. C. A. DE VASSY, te *Leyden,*
zijn van heden af te bekomen:

1 HEEL LOT . . . . ad *f* **100.—**
1 HALF » . . . . » **50.—**
1 VIJFDE » . . . . » **20.—**

te Batavia, bij G. KOLFF & Co,
te Samarang, bij DE GROOT, KOLFF & Co.
(5919)

Houders van Cognossement
OVER
I. Z. D. $^1/_2$. 2 Balen WOLLEN DEKENS,
afgescheept per Ned. Schip *Jacoba Cornelia Clasina* Kapt. DELCLISUR, door Gebrs. ***Eggers*** te Amsterdam, gelieven zich te vervoegen bij
de Agenten,
(5950) SCHIMMELPENNINCK & Co.

Het vertrek van de Stoomboot
PALEMBANG PAKKET,
Kapt. J. F. SCHEEL is bepaald: den 19den November 1861 naar CHERIBON, TAGAL, PEKALONGAN, SAMARANG en SOERABAIJA.
De Agenten,
(5920) BUIJS, JACOBSEN EN Co.

STOOMBOOT OENARANG.
Het vertrek dezer BOOT naar
Samarang en Soerabaija,
is bepaald:
op den 19den November.
Nadere informatiën bij
de Agenten,
(3921) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Stoomvaart in den Indischen Archipel.
Het vertrek der Stoomschepen in iedere maand gedurende het jaar 1861, is geregeld als volgt:

V A N B A T A V I A
naar MUNTOK, RIOUW en SINGAPORE, den 1sten en 15den.
naar SAMARANG en SOERABAIJA, den 7den, 15den, 22sten en 29sten.
naar BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG, den 8sten.
naar BENKOELEN en PADANG, den 23sten.

V A N S O E R A B A I J A
naar MAKASSAR, TIMOR-KOEPANG, DELHI en de MOLUKKEN, den 13den.
naar BAWEAN en BANJERMASSING, den 27sten.

Nadere inlichtingen te bekomen bij
W. CORES DE VRIES, te *Batavia* en te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang.*
(3871)

Passage naar Nederland.
Het ***Nederlandsch Barkschip***
A Z I A,
Gezagvoerder F. MOLENAAR,
thans ladende te ***Samarang,*** zal omstreeks het ***einde van November*** gereed zijn om van hier naar ***Amsterdam*** te vertrekken.

Door *ruime inrigting* en *goede uitrusting* is deze bodem voor repatrierende Passagiers ten zeerste aan te bevelen.

Adres bij den *Gezagvoerder* en de Heeren DORREPAAL EN Co., te *Samarang,* en alhier bij
de Agenten,
HAAGER EN SCHUURMAN.
BATAVIA, 2 November 1861. (3820)

Passage naar Nederland
met het wel bekende Campagne Fregat
KANDANGHAUER,
Kapitein W. ZEELT,
voerende een geëxamineerd Scheepsdoctor en voorzien van ruime luchtige kamers.

Voormelde bodem zal waarschijnlijk in de eerste helft van December, de reis van hier aanvaarden.

Adres bij den GEZAGVOERDER te ***Samarang en Pecalongan,*** bij de Heeren DORREPAAL EN Co. te ***Samarang*** en ***alhier*** bij
de Agenten,
(3938) HAAGER EN SCHUURMAN.

De Koffij-Cultuur in Nederlandsch- en in Britsch-Indie.

> Zij die van den toestand van Britsch-Indie niets weten, trachten het *daar* bestaande stelsel te verdedigen door op dien toestand te wijzen, en stellen hem met valsche kleuren voor, het gevolg hunner onwetendheid.
>
> *Bat. Handelsb.* dd. 25 Sept. 1861 no. 77.

Het Bataviaasch Handelsblad, uitgaande van de grondstelling dat Britsch-Indie een modelstaat is, waarbij Nederland ter erlanging van gezonde begrippen van staatshuishoudkunde steeds behoort ter schole te gaan, heeft zich ten doel gesteld »eenige mededeelingen te geven over Britsch-Indische toestanden die als punten van vergelijking dienen kunnen (Bat. Handelsb. no. 77) en» in eenige artikelen de bewijzen te leveren hoe volslagen de onbekendheid met den toestand van Britsch-Indie is van hen, die enkele zinsneden uit Courantenartikelen uit hun verband rukken, om den toestand van dat rijk als gevaarlijk voor te stellen, het *hier* bestaande niet minder gebrekkige dan het vroeger in Britsch-Indie gevolgde stelsel te verdedigen, en de Regering en Nederland in slaap te wiegen (B. H. no. 72.)

Met eene vergelijking tusschen de Nederlandsch-Indische Koffij-Cultuur en die van Ceylon wordt de rij van artikelen geopend, en daaruit het besluit getrokken, dat de Javasche Koffij-Cultuur zoo in qualiteit als quantiteit bij de Ceylonsche verre ten achteren staat en dat deze gelukkige uitkomsten uitsluitend behooren te worden toegeschreven aan het verlaten van het stelsel van dwang en verpligten arbeid, welke de hoeksteen heet van het Nederlandsch-Indisch cultuur-stelsel.

Waar op dusdanige wijze het vonnis der veroordeeling wordt uitgesproken over een stelsel dat tot heden als het meesterstuk van Coloniaal beleid is bewonderd geworden, en een vreemd voorbeeld ter navolging wordt aangeprezen, daar behoort niet slechts de gang der gevolgtrekkingen juist, maar daar behooren vooral de punten van vergelijking waar te zijn.

Ontbreekt aan deze vergelijking eene feitelijke grondslag, of is deze onjuist, dan mist ook het besluit alle practische waarde.

Dat nu het Bat. Handelsblad in zijne feitelijke mededeelingen zich niet altijd op zuiver historisch gebied bewogen heeft, en in zijne redeneringen niet altijd even gelukkig geweest is, is bereids in twee Ingezonden Artikelen van dit Blad op onwraakbare wijze in het licht gesteld.

Het Bat. Handelsblad stelt de Ceylonsche Koffij-cultuur voor als geheel gedreven wordende door vrijen arbeid, naar aard en strekking geschikt eene nijvere en welvarende bevolking te scheppen, wier arbeid ongedwongen en wier loon uitsluitend geregeld is naar de wet van vraag en aanbod.

Dat zegt het B. Handelsblad; — maar de jongst verschenen September nummers der Britsch-Indische dagbladen deelen mede, dat Ceylon eene eigene commissie bezit ter aanwerving van buitenlandsche koelies, en dat de Heer R. Dawson, secretaris dier Commissie, onlang eener vergeefschen werftogt gemaakt heeft op de vaste kust.

Waar blijft hier de wet van vraag en aanbod, waar de vrije koelies; waar de nijvere bevolking; waar de gelukkige uitkomsten van vrijen arbeid; waar blijft de waarheid?

De productie der koffij op Java is stationair, en gaat zelfs achteruit; terwijl integendeel de vrije Cultuur op Ceylon vooruitgaat, en in bloeijenden staat verkeert.

Dat zegt het B. Handelsblad; — maar de *Pinang Gazette* van 28 Sept. ll. zegt:

»The outturn of the coffee crop for the commercial year ending with this month is calculated at 600,000 cwts, being 16,000 cwts less than last years. A still greater decrease is anticipated for next year, and it is said that a serious crisis is passing over the coffee planters, several having succumbed."

En dat met de tegenwoordige prijzen!

Waar blijft nu het bewijs van Ceylons voortdurenden vooruitgang; maar vooral waar blijft de waarheid?

Uit alle prijslijsten in Europa, zelfs in de laatste mailberigten, kan men ontwaren, dat de gemiddelde qualiteit der Java Koffij op de Europesche markt nagenoeg niet hooger staat dan *native* koffij. (H. B. no. 89.

Dat zegt het B. Handelsblad; — maar in het Overzigt van Handel en Scheepvaart van 9—24 Sept. 1861 Amsterdam, berigtende den afloop der najaarsveilingen der N. H. M. dd. 16 Sept. ll. vindt men genoteerd:

Koffij Java	bruin. . . . . ½ Ko.	*f* —.48
	geel.	—.45
	bleek geelachtig.	—.43
	blank.	—.45½
	fijn groen en blaauw.	—.45
	groen.	—.42½
	groenachtig.	—.42½
	ordinair.	—.42
	gemeen.	—.40
Menado	geel.	—.47
	blank.	—.47
	groen.	—.—
Padang	geel.	—.43
	geelachtig.	—.42½
	blank.	—.42½
	groenachtig	—.42
	ordinair.	—.—
Ceylon	Plantation.	—.42
»	Native.	—.38

Wij vragen wederom: Waar blijft bij dit alles de hoogere notering in de Europesche prijslijsten; waar blijft de grootere voortreffelijkheid der Ceylon-koffij; waar blijft de waarheid?

Keeren wij nu het oog van het gebied der feiten naar dat der redeneringen, ook daar vinden wij geen hechteren grond tot overtuiging.

De waarde en dus de qualiteit van stapelproducten — zegt het B. Handelsblad — vindt hare eenige beoordeeling in de marktwaarde. (B. H. No. 88).

Zeer juist.

Maar dan is het ook *niet* juist om ter beoordeeling der qualiteit van Java- en Ceylon-Koffij, hare *uitvoerwaarde* met elkander in vergelijking te brengen. (B. H. No. 89).

Wil men de waarde, dat is de qualiteit beoordeelen van Java en Ceylon koffij onderling, dan onderzoeke men hare *marktwaarde* op *dezelfde* markt, en dan blijkt b. v. uit de even aangehaalde prijsnotering, dat de Ceylon Plantation ter naauwernood *evenveel* waarde heeft als de Java ordinair, *veel minder* waarde dan de overige Java-soorten, en dat de Ceylon Native bij alle Java-koffij verre ten *achteren* staat.

Het B. Handelsblad neemt echter — ondanks zijne eigene definitie van qualiteit — ten betooge der inferioriteit der Java-koffij de *uitvoerwaarde* op Ceylon en op Java tot basis van berekening aan.

Dat de onderlinge vergelijking dezer beide, door plaatselijke invloeden beheerschte prijzen geen maatstaf oplevert ter bepaling der onderlinge *waarde* is duidelijk.

Zij is slechts eenigermate geschikt een maatstaf op te leveren ter beoordeeling der *kosten van productie.*

De producent van koffij op Ceylon moet hebben *f* 56.70 per pikol; de producent op Java kan zich te vrede stellen met *f* 27.75.

De schaal slaat alzoo wederom over in het voordeel der Java-koffij. Want, nemen wij de cijfers van het B. Handelsblad als juist aan, dan kost een pikol koffij in Ceylon *f* 56.70 en op Java slechts *f* 27.75. Naardien nu volgens de evenaangehaalde prijscourant de Java-koffij op de Amsterdamsche markt gelijke en zelfs meerdere waarde heeft dan de koffij van Ceylon, zoo volgt daaruit dat van de beide koffij-soorten, de Javakoffij de de beste resultaten oplevert.

En dat zal toch wel de hoofdzaak zijn.

Voorzeker Java, met name de Javasche koffij-cultuur heeft de volmaaktheid nog geenszins bereikt; veel valt hier nog te doen, veel te verbeteren, waarschijnlijk ook veel te leeren van het buitenland; maar wanneer men nu het oog vestigt op de getrokken paralel, op de gepleegde onnaauwkeurigheden in de feitelijke voorstelling der werkelijke toestanden, en de bezwaren nagaat welke als van zelve bij de overweging van den redeneertrant van het B. Handelsblad oprijzen, dan mag men betwijfelen of de Regering wel verstandig zou handelen den vasten grond der werkelijkheid te verlaten. om op den raad van den Redacteur van het Bat. Handelsblad de » gezonde denkbeelden" der Britsch-Indische staatkunde toe te passen, en de problematieke voortreffelijkheid der Ceylonsche koffij-kultuur na te jagen. B.

INGEZONDEN.

Het Gymnasium Willem III.

Onder bovengenoemd opschrift komt in het voorlaatste nummer van het Bat. Handelsblad een ingezonden stuk voor over het Gymnasium handelende.

Schrijver daarvan schijnt met het inwendige beheer dier inrigting goed bekend te zijn, en, hoewel het tafereel, dat hij ons voorhangt, alles behalve schoon is, deed 't ons toch genoegen uit zijn stuk te merken, dat hij vurig wenscht dat eenmaal het Gymnasium Willem III geheel aan de verwachtingen zal beantwoorden, die men daarvan koestert.

In aanmerking nemende, dat het Collegie van Curatoren uit mannen bestaat, ten volle voor hunne gewigtige taak berekend, gelooven wij dat het dwaasheid zijn zou aan een goeden uitslag te wanhopen, vooral zoo 't onderwijzend personeel hoogere bezoldiging bekomt. Dat toch thans een docent niet hooger dan tot *f* 350 — 's maands kan klimmen, dit is ontmoedigend. In dit opzigt verkeert hij in denzelfden toestand als de Gouvernements onderwijzers. Naar wij gehoord hebben, bestaat er intusschen voor laatstgenoemden veel kans dat eerlang hunne finantieele omstandigheden eene aanmerkelijke verbetering zullen ondergaan. Moge dit gebeuren, en zich de Docenten ook spoedig in eene betere toekomst kunnen verblijden. Dit wenschen wij hun van ganscher harte toe.

Zonderling evenwel, dat, tot heden, juist zij zoo slecht zijn bezoldigd geworden, die altijd bij hetzelfde vak moeten blijven en dus nooit zulke goede sprongen kunnen maken als somtijds met een ander ambtenaar plaats heeft. En toch, zal wel een verstandig mensch, niet alleen hier te lande, maar ook in den vreemde, ontkennen dat de betrekking hoogst gewigtig is? Het tegendeel is waar, zij, die uitmunten door genie, zijn juist doordrongen van hetgeen een eenvoudig dorpsschoolmeester voor de menschheid doet.

Wat zegt toch de groote dichter Victor Hugo in een zijner werken:

„Il y a un paria dans notre France d'aujourd'hui, c'est le maître d' école.

„ Avez-vous jamais réfléchi à ce que c'est qu'un maître d'école, à cette magistrature où se réfugiaient les tyrans d'autrefois comme les criminels dans un temple, lieu d'asile? avez-vous jamais songé à ce que c'est que l'homme qui enseigne les enfants? Vous entrez chez un charron, il fabrique des roues et des timons; vous dites: c'est un homme utile; vous entrez chez un tisserand, il fabrique de la toile; vous dites: c'est un homme précieux; vous entrez chez un forgeron, il fabrique des pioches, des marteaux, des socs de charrue, vous dites: c'est un homme nécessaire; ces hommes, ces bons travailleurs, vous les saluez. Vous entrez chez un maître d' école, saluez plus bas; savez-vous ce qu'il fait? il fabrique des esprits.

„Il est le charron, le tisserand et le forgeron de cette oeuvre dans laquelle il aide Dieu: l'avenir."

Zijn wij 't met den heer X eens in het punt der bezoldigingen, die de docenten genieten, zoo verschilt onze opinie evenwel van de zijne in zijn spreken over de educatoren:

Met hem vertrouwen wij dat daarvoor personen zullen gekozen worden, die reeds als opvoeders zijn werkzaam geweest en getoond hebben de zware pligten die vooral in Indie op hen rusten, te begrijpen.

In het belang der aan 't Gymnasium leerende jeugd en in 't bijzonder der kostleerlingen, hopen wij echter dat de betrekking van educator niet met die van docent zal vereenigd worden. Wij zijn er van overtuigd, dat vele docenten, zoo zij meerdere bezoldiging verkregen, zich ook gaarne aan de opvoeding der jeugd zouden willen wijden, doch eene gewigtige vraag is: zouden zij daartoe den tijd hebben? En dit gelooven wij niet, vooral daar, zoo wij wel onderrigt zijn, de opvoeders ook voor de jonge lieden zullen te zorgen hebben terwijl deze les ontvangen.

Eene tweede vraag is: zouden de docenten, die gedurende een geheelen schooltijd zich hadden ingespannen, onmiddelijk daarna met denzelfden lust en ijver bezield zijn om zich andermaal met de jeugd bezig te houden? Voorzeker, neen! Werden dus de beide, zoo hoogst moeijelijke betrekkingen door één persoon waargenomen, dan zou niet alleen de opvoeding, maar ook het onderwijs daaronder lijden.

Wat verder aangaat de bewering van den heer X, dat het onderwijs van de opvoeding gescheiden wordt door de betrekkingen van docenten en educatoren niet te vereenigen, dit nu zijn wij volstrekt niet met hem eens. Zulks zou eerst dan plaats hebben zoo aan 't Gymnasium onderwijs werd gegeven, en aan eene andere inrigting men voor de opvoeding zorgde, of omgekeerd.

Dáár echter, waar voor opvoeding en onderwijs tegelijk wordt gezorgd, daar bestaat die scheiding niet, al worden ook de beide betrekkingen door verschillende personen waargenomen.

Zedelijke en verstandelijke ontwikkeling zijn beiden hoofdzaken in de opleiding der jeugd. Wel wordt dikwijls, vooral in Indie, en zelfs aan vele scholen in Nederland, de eerste minder zwaar geteld, doch gelukkig doet het Collegie van Curatoren zulks niet.

En welk zal daarvan het gevolg zijn? Het vertrouwen der ouders in deze Gouvernements-inrigting zal allengs grooter worden, de leerende jeugd dus toenemen en het Gymnasium daardoor meer en meer aan zijn doel beantwoorden; vooral echter, zoo docenten en educatoren, geheel doordrongen van het gewigt hunner roeping, eensgezind te werk gaan en het spreekwoord gedachtig zijn: «qui trop embrasse, mal étreint." R.

NEDERLANDSCH-INDIE.

BATAVIA.

Wij deelen met genoegen mede dat onze stadgenoot de Heer Dr. Steenstra Toussaint van den Koning van Portugal de orde ontvangen heeft van Onze Lieve Vrouwe van Villa Viçosa of de orde der ontvangenis (Nossa Senhora da Conceiçao de Villa Viçosa.)

Particuliere berigten van Bandjermassing.

De 2de October jl. is een gewigtige dag in de geschiedrollen des oorlogs op de Zuid- en Oostkust van Borneo, daar op dien dag een der hoofdmuitelingen, genaamd Demang Lehman met een groot gevolg bestaande uit hoofden en mindere volgelingen zich zoude komen onderwerpen ingevolge onderscheidene brieven door hem gerigt aan het bestuur van deze afdeeling, waarna hem dan ook werd toegestaan dat hij tot deze onderhandeling te Martapoera konde komen, en hem verzekerd werd dat noch hem noch een der zijnen eenig leed zoude geschieden en dat, wanneer hij Demang Lehman niet konde treden in de voorslagen hem door dit bestuur gedaan, alsdan een bewijs zoude erlangen dat hem verzekerde dat gedurende 24 uren, nadat hij Martapoera weder zoude verlaten hebben, door de onzen noch aan hem noch aan zijne troepen eenig leed zoude gedaan worden ten e nde zich in dien tijd uit de voeten te kunnen maken.

Hij met zijne bende was diegene welke voornamelijk gedurende dezen oorlog de afdeeling Martapoere heeft verontrust, maar niettegenstaande zijne overgroote magt tegenover de onze, hielden onze troepen niet op, om in het diepste zijner schuilhoeken door te dringen om hem te verdrijven en zoo mogelijk te verslaan, daar volgens zijne eigene verklaring, hij niet in staat was langer zijne troepen staande te houden, door de aanhoudende afbreuk welke door onze kolonnes hem werd toegebragt.

Demang Lehman kwam dan ook op genoemden datum van de zijde van Karang Intan, 4 uren gelegen boven Martapoera aan de Riam Kanan, op de oude Sultans plaats aan met zijne hoofden en volgelingen, begeleid door den Regent en het districtshoofd, welke hem op een halfuur afstands van Martapoera met eenig gevolg dezer beide inlandsche hoofdambtenaren hadden ingewacht; tot aan onze benting gekomen werd hij door den Regent aan den kommandant van het Martapoerasche voorgesteld, duidelijk kon men aan allen zien dat er een schrikkelijke armoede onder hen heerschte en kreeg hij kennis, om te vijf uren van dien dag na eenige rust genomen te hebben met zijn gevolg terug te komen, ten einde tot zijne onderwerping over te gaan, waarna hij in het huis van den Regent zijn intrek nam.

Te vijf uur kwam hij met de ondervolgende hoofden, als:

1. Kiaij Derma Widjaja, vroeger genaamd Matarip inwoner van Tanggeel Irang.
2. Kiaij Praksa Pattie, vroeger Kariamoedin, inwoner van Awang Bangkal,
3. Kiaij Mas Tjakra IJoeda, vroeger inwoner van Goenong Lawak.
4. Kiaij Poespa IJoeda Negara, vroeger Pembakel Kotter.
5. Goestie Plandoek, broeder van Radhen Toeijong.
6. Pembakel Awang, van Awang Bangkal.
7. Kiaij Djaja Soema of Dieman van Awang Bangkal.

8. Kiaij Mas Setra Widjaja, vroeger Awang van Lelian.

9. Kiaij Derma Leksana of Said van kampong Kalioekan,

benevens 45 volgelingen gevolgd door eene massa der bevolking van Martapoera, voor onze versterking, alwaar hij zich met de zijnen in een halven cirkel stelde, om voor den kommandant van het Martapoerasche welke zich op een der bastions geplaatst had, omringd door zijne officieren en mindere militairen, door den regent den Eed van getrouwheid aan Neerlands Gouvernement te worden afgenomen, hierop volgden zijne hoofden en daarna de minderen.

Toen allen den Eed van getrouwheid hadden afgelegd ging de majoor der infanterie C. F. Koch, kommandant dezer afdeeling, buiten de versterking, waaruit zij konden opmerken het gewigt dat door ons aan den zoo even door hen afgelegden Eed werd gehecht; hierop gaf hij aan Demang Lehman en zijne hoofden op eene bedaarde wijze te kennen dat zijn verlangen was dat zij binnen de versterking hunne vergiffenis moesten vragen, waarop hij door het inlandsch bestuur en de voor eenige oogenblikken bedeelde hoofden der muitelingen met Demang Lehman werd gevolgd. Op inlandsche wijze werden onze militairen welke voor het grootste gedeelte allen in het voorste gedeelte der benting waren, door hen begroet; het was een treffend gezigt toen de hoofden dezer bende welke ruim 2½ jaar onafgebroken hardnekkig het hoofd hadden geboden aan het Nederlandsch Gouvernement, nu aan den kommandant dezer afdeeling en het inlandsch bestuur zoomede aan de officieren welke hier tegenwoordig waren de hand van vriendschap b den, ja zelfs de wapenen voor hen wilden opnemen om diegenen welke niet goedschiks wilden, met geweld tot de onderwerping te dwingen; ook beloofde hij, dat wanneer een der hoofdmuitelingen, bekend onder den naam van Tommonggong Gamar, met zijne volgelingen zich niet binnen een door hem te stellen termijn zoude komen onderwerpen, hij, Demang Lehman, hem of zijn kop zoude brengen; daarna verliet Demang Lehman met de zijnen weder onze benting en werd hem een verblijf in de nabijheid van den Regent voorloopig aangewezen, na hem van levensmiddelen voorzien te hebben; men kan voor zoo verre het ruwe karakter van den Bandjerees toelaat hem te doorgronden opmaken dat de onderwerping van Demang Lehman opregt en gemeend was, hetwelk zelfs door eenige groote inlandsche hoofden, welke door den Chef der Expeditie onmiddelijk herwaarts waren gezonden op het berigt dat Demang Lehman te Martapoera was aangekomen, omdat zij beter met hun karakter en zeden bekend zijn, bevestigd werd.

Successivelijk onderwierpen zich nog 12 hoofden en negen en tachtig volgelingen.

Den 5 October des morgens te 7 uren gingen de kommandant van de Afdeeling Martapoera en onderhoorigheden, alsmede de Regent, het districtshoofd en Demang Lehman benevens een 12tal der voornaamste hoofden per praauw onder het wapperen onzer driekleur naar Bandjermassing, ten einde de opstandelingen aan den Chef der Expeditionaire troepen in de Zuid-en Ooster Afdeeling van Borneo voortestellen. Door Demang Lehman waren aan de achtergeblevenen de noodige bevelen gegeven, dat namelijk gedurende de afwezigheid van het bestuur niemand zich op Martapoera mogt komen aanmelden tot onderwerping, maar moest blijven te Bintjan, een plaatsje op ¾ uurs afstand van Martapoera gelegen, alwaar door Demang Lehman een zijner hoofden, met name Pangeran Ali Bassa of Goestie Iva met de noodige volgelingen als wacht daarvoor werd geplaatst. Des anderen daags vroeg in den morgen kwam het naar Bandjermassing vertrokken bestuur met Demang Lehman en zijne hoofden terug en scheen de onderhandeling welke aldaar plaats had gehad naar wensch te zijn afgeloopen.

Den 6 October onderwierp zich de muiteling Tommonggong Gamar met nog 7 kleinere hoofden en 141 volgelingen.

Den 9 October begaf Demang Lehman zich, in gevolge eene overeenkomst met het bestuur alhier, op marsch met 20 hoofden en 487 mindere volgelingen, gewapend met 40 geweren, om de nog in verzet zijnde opstandelingen te doen onderhandelen of tot onderwerping te noodzaken; volgens zijne verklaring had hij deze massa volk noodig, ten einde naar en in alle rigtingen de zijnen te kunnen uitzenden. Ook werd aan Demang Lehman en de zijnen veroorloofd om op een bewijs aan hem uitgereikt bij zijn vertrek, zoo hij aan het een of ander gedurende den marschgebrek mogt hebben, zich aan onze bentings te melden, waarvan aan de kommandanten dier versterkingen kennis was gegeven welke alsdan verpligt waren hem te helpen. Des morgens voor dat hij den togt aanving werd door Demang Lehman een brief door hem zelven geschreven, gerigt aan Hidijat, aan den Majoor Kommandant in het Martapoerasche afgegeven, waarin hij aan den hoofdopstandeling mededeelde zijn vertrek van Martapoera, alsmede het doel van zijn togt en op welke grootmoedige wijze het gouvernement ten zijnen opzigte en tegenover zijne volgelingen gehandeld had, en hij noodigde dus ook hem uit om zijn voorbeeld te volgen en insgelijks in onderwerping te komen. Met dezen brief werd Kiaij Yoeda Widjaja of Gasma van Amawang en 10 gewapende volgelingen naar de schuilplaatsen van Hidaijat afgezonden. Alle dagen komen er zich nog verscheidene hoofden en volgelingen aanmelden tot onderwerping en wordt alsdan aan diegenen, nadat zij den Eed van getrouwheid aan het Nederlandsch Gouvernement hebben afgelegd, een gedrukt bewijs in de hollandsche en de javaansche taal afgegeven, waarop vermeld staat hun naam alsmede de naam der kampong, naar welke zij zich wenschen te begeven.

Nu en dan zendt Demang Lehman berigten van zijne handelingen welke bestaan in door hem aangehouden journalen en welke na eenige wijzigingen onze goedkeuring verdienen.

Uit al het gebeurde sedert de onderwerping van Demang Lehman hopen wij dan ook te mogen afleiden, dat wij spoedig de onderwerping van Hidaijat kunnen bekend maken, die door ons alle dagen wordt te gemoet gezien.

Alle lof verdiend dan ook aan den Majoor der Infanterie C. F. Koch, kommandant der Afdeeling Martapoera en Onderhoorigheden, die tevens de betrekking van Assistent Resident alhier waarneemt, te worden toegezwaaid, voor zijn onvermoeiden ijver, gepaard met doortastende handelingen, daar waar zulks vereischt werd, waarmede hij alle zaken behandelde welke deze onderwerping zijn voorafgegaan, en hopen wij, dat deze verdienstelijke Hoofdofficier de lauweren hiervoor zal mogen plukken.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN 9 TOT 12 NOVEMBER 1861.

MARINE HOTEL. Dr. Anderson en familie, van Buitenzorg. — de Haan, van Idem. — A. Glazener, van Nederland. — J. C. van der Poll, van China. — de Grijs, van Batavia. — Woltzen, van Idem. — Redlich, van Idem. — Wagner, van Soerabaija. — W. E. Kimball, van Pamanoekan.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. U. Schlüter, van de Binnenlanden.

JAVA HOTEL. Leonhart en Echtg, van Sumbawa. — Lammerts, van Soerabaija. — Essers, van Ambarawa. — Buxton, van Buitenzorg. — de Vries, van Hongkong. — Zwart, van Samarang.

HOTEL DES INDES. Conyns, van de Reede. — Z. Bartel, van Batavia. — M. Leroux, van Buitenzorg. — Holtzappfel, van de Reede. — J. C. C. Henckel, van Salatiga. — Nije, van Soerabaija. — J. J. Breijman met 3 kinderen, van Idem.

HOTEL WILLEM II. P. H. Kuiper, uit het Hospitaal.—T. A. C. Grebner, van Gadok.

HOTEL DE L'UNIVERS. Ropert, van Samarang.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 9 TOT 12 NOV. 1861.

Met het Ned. schip Kortenaar, Kapt. A. Glazener Jr, 3 jongeheeren van Swieten van Rotterdam.

Met de Eng. bark Eleonora, Kapt. J. Boxter, de heer Edwards van Liverpool.

Met het Ned. Ind. stoomsch. Batavia, Kapt. G. A. Neijs, de Kapt. der Art. Essers, de hh. D. T. Prijce, Woodbury, Breijman met 3 kinderen, Zandveld, Harloff, Anderson en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Verrokken Passagiers van Batavia.

VAN 9 TOT 12 NOV. 1861.

Met het Ned. schip Julie Claire, Kapt. A. van Oosteroom, de heer W. C. en Mevrouw Blaupot met 4 kinderen naar Soerabaija.

Batavia. — In den morgen van den 7den November 1861 is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal niet gevolg alhier aangekomen en in den morgen van den 9den weder naar Buitenzorg vertrokken.

— Van gouvernementswege is te Tangerang (residentie Batavia), publiek herinbesteed de levering en verstrekking gedurende de jaren 1862, 1863 en 1864, van voeding en sirihgeld ten behoeve der gevangenen, dwangarbeiders, het wachtvolk de gevangenis en de lijders in het ziekengesticht te Tangerang, daaronder begrepen de olie tot verlichting der gevangenis, het wachthuis der policiedienaren en het ziekengesticht aldaar, tegen betaling van 25 centen per hoofd daags.

— Te Soerabaija, de overvoer van 4946 stuks houtwerken van Boenga (Grissee), naar Batavia en Onrust, tegen betaling eener vracht van 67 °/₀ van de tariefswaarde dier houtwerken.

— Te Madioen, de levering gedurende de jaren 1862, 1863 en 1864, van de navolgende benoodigdheden in die residentie, als:

a. van rijst en zout aan de werklieden bij den houtaankap in de gouvernements bosschen te Tjaroeban respectievelijk tegen *f* 5.40 en *f* 9 50 de pik 1:

b. van rijst en zout aan de werklieden bij den houtaankap in de gouvernements bosschen te Gendingan, respectievelijk tegen *f* 5,60 en *f* 7,90 de pikol;

c. van rijst en zout aan de pradjoerits te Madioen en Ponorogo, respectievelijk tegen *f* 5 en *f* 8 de pikol;

d. van rijst en zout aan de pradjoerits te Ngawi en Gendingan, respectievelijk tegen *f* 5.50 en *f* 8 de pikol;

e. van gras en padi voor de paarden van het detachement djaijang-sekars te Madioen, respectievelijk tegen 15 en 2 centen per ration;

f. van gras en padi voor de paarden der brievenposterij in dat gewest, respectievelijk tegen 15 en 5½ centen per ration;

g. van voeding aan de gevangenen en dwangarbeiders te Madioen en Magetan en aan de in het gesticht van syphilitische vrouwen ter hoofdplaats Madioen verpleegd wordende personen, met inbegrip van de benoodigde olie tot verlichting der gevangenissen in bedoeld gesticht, zoomede van de kazerne wachten der pradjoerits te Madioen, tegen 8½ cents per ration;

h. van voeding aan de gevangenen en dwangarbeiders te Ngawi en Poerwodadi, met inbegrip van de benoodigde olie tot verlichting der gevangenissen aldaar en de kazernes en wachten der pradjoerits te Ngawi en Gendingan, tegen 12 cents per ration;

i. van voeding aan de gevangenen en dwangarbeiders te Ponorogo en Soemoroto, met inbegrip der benoodigde olie tot verlichting der gevangenissen aldaar en de kazerne en andere wachten der pradjoerits te Ponorogo, tegen 9 centen per ration;

k. van kisten tot afpakking van indigo, die in de afdeelingen Madioen en Ponorogo gefabriceerd wordt, tegen *f* 2,60 per kist.

— Van de 's Gravenhaagsche commissie ter verzameling van bijdragen tot leniging der rampen, door den watersnood op Java veroorzaakt, is weder ontvangen eene som van *f* 4,500:— zijnde eene gedeelte van de Delftsche loterij onder de leiding van den heer J. M. F. Plate.

In het geheel is van die commissie tot heden ontvangen, om ter beschikking van hare gedelegeerden te Batavia te stellen, de som van *f* 99,900.

Kort Overzigt van de verrigtingen der ingenieurs van het mijnwezen (ten vervolge van ons nummer van den 12den October jl.)

Sumatra's Westkust. Padangsche Bovenlanden. De ingenieur der 3e klasse P. van Dijk verkreeg de volgende resultaten omtrent het onderzoek der kalksteen-formatie in de kloof der Anée en nabij Padang-Pandjang.

In de kloof der Anée, nabij paal 37, heeft de kalksteenlaag, welke aldaar op de graniet rust, eene dikte van slechts 2 à 3 ned. el; de laag is zeer gebroken, gebogen en met scheuren aangedaan, terwijl door de geringe zwaarte der laag, geen vooruitzigt bestaat, om dieper beter marmer aan te treffen.

Nabij Padang-Pandjang komt de kalksteen in tamelijk evenwijdige lagen of banden voor, waarvan enkele meer dan ééne ned. el zwaarte hebben; hunne rigting is van N. W. naar Z. O; de dieping is zeer ongelijk. Bij het aanbreken der lagen toonde de kalksteen fijne kloven en was van ongelijke hardheid, maar bij het dieper doordringen verwacht men, dat zulks spoedig zal verbeteren.

Een onderzoek naar zandsteen, die als bouwmateriaal geschikter geacht werd dan het voor ontginning aanbevelenswaardige marmer van Koeriri, werd uitgevoerd tusschen Titi en Goegoe. Nabij den top van den heuvel Doerian gedang is de nieuw gevonden zandsteen aangebroken. Hij ligt ten opzigte van Titi in de rigting 25° (± N. N. O.) op een afstand van ruim 1¼ Sumatrasche paal; de heuvel is zeer geschikt voor ontginning.

Te Timboelon is de dijk van het reservoir in riviersteen opgezet; de brandmuur achter den oven heeft eene hoogte van 2 ned. el bereikt en de stoel voor de blaascylinders is geplaatst.

Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo. Kolenmijn Oranje-Nassau, te Pengaron. — Gedurende de maand Augustus zijn maar weinig kolen uitgewerkt, ten gevolge van het vertrek naar Martapoera van 60 strafgevangenen, waarvan de vorige maand melding werd gemaakt. Het nog aanwezige werkend personeel werd gebruikt tot het doen van reparatien in de mijn en het aankappen van hout in de nabijheid van het etablissement; dit laatste getuigt van meer vertrouwen op de veiligheid in die streek.

Op den 5den Augustus kwam de benoemde administrateur J. J. H. Woesthoff op de mijn aan; op den 12den Augustus werd door den ingenieur waarnemend administrateur de administratie aan hem overgegeven.

Eiland Banka. — In de maand September heeft de ingenieur der 3e klasse P. H. van Diest, met den voorman Koullen, boringen in de soengei Penganak bewerkstelligd; deze boringen zoowel als die op het terrein der mijn Sinhin, in de soengei Rena, leverden min gunstige uitkomsten.

In het district Blinjoe werden, onder opzigt van den voorman Fleurij, met den tsjam onderzocht; de vallei van ajer Saga, eene bovenvallei van de soengei Boeboes; ajer Injong en ajer Sang, beide bovenvalleijen van de soengei Semboewang. In ajer Saga waren de uitkomsten onvoldoende voor eene ontginning, terwijl in ajer Injong en ajer Sang gunstige uitkomsten zijn verkregen, welke vermoedelijk tot uitbreiding der ontginningen zullen leiden, die ter beider plaatsen reeds op kleine schaal bestaan.

De naar Banka overgeplaatste mijn-ingenieurs R. Everwijn en J. P. Schlosser kwamen den 6den September te Blinjoe aan en begonnen den ingenieur Akkeringa bij te staan in het ten einde brengen der mijnbouwkundige opname van het district Blinjoe.

(*Jav. Ct.*)

Soerabaija 5 November. Aanmerkelijke vooruitgang onder de Suikerfabriekanten te Probolingo.

Dank zij de vele en welgemeende bemoeijingen van het bestuur te Probolingo en vooral van den Regent te dier plaatse, dat door de navolgende fabrieken, volgens geloofwaardige berigten naar alle waarschijnlijkheid zullen worden geleverd;

Fabriek	Pedjarakan	p m.	45000	picols suiker
„	Gending	„ „	34000	„
„	Wonolangen	„ „	35000	„
„	Oembool	„ „	30000	„

— Men schrijft ons van Bezoekie.

Te Tangoel en Soeko wonno, beide dessa's gelegen in Bezoekie's onderhoorige assistent Residentie Bondowosso, laboreren ongeveer 340 personen aan de berrie berrie.

De eerst aanwezende officier van gezondheid alhier is derwaarts vertrokken.

— Van Bandjermassing schrijf men ons het volgende: De kolonne van den kapt. van Vloten, is den 25sten October van Mengkatip naar Montalet opgerukt, met den Radja van Pagattan en 300 volgelingen, ook zoude de Assistent Resident Damme van Koeteij, met de kolonne van den kapitein de Bode, derwaarts opgerukt zijn.

Een 10 tal dagen geleden is er nog scherp gevochten bij Kloewa (eene benting van onze hulptroepen) 6 uren boven Amonthaij. De kapt. Thelen vond daar den vijand in groote getale genesteld, waaruit hij hem verdreven heeft; 4 uren boven Kloewa is men weder handgemeen geraakt waarbij er een paar van onze zijde sneuvelden en gewond werden. — Des nachts kwamen zij weder in groote getale opdagen, doch werden door een paar kartetsschoten, welke eene goede uitwerking hadden, verdreven. Den daarop volgenden morgen vond men ze weder in de missigit, waaruit ze eindelijk door kartetsschoten en granaatworpen voor goed verdreven zijn. Bij die gelegenheid is de Lt. Cateau van Roseveldt in den voet gewond, van den kant van den vijand zijn een 60tal dooden gebleven.

(*Soer. Ct.*)

Particuliere Correspondentie uit Bandjermassing.

Ik voor mij stel veel vertrouwen in de onderwerping van Demang Lehman en in zijne belofte om Hidaijat over te halen.

De kolonne van Vloten na bij Ramonia twee bentings op den vijand te hebben veroverd, heeft den weg over land naar de Montallat en naar de benting Tongka niet kunnen afleggen, is teruggekeerd en van Mengkatib den 25sten October de Barito opgestoomd met de schepen *Suriname*, *Celebes* en *Boni*, 230 bajonetten, 1 berghouwitser, 1 mortier, 300 boegineesche hulptroe.

pen onder den radja van Pegattan en vele koelies en prauwen, in alles ± 1000 man.

Het is de sterkste kolonne die er nog is uitgegaan; ze zullen tot de Montallat opstoomen en dan langs de beide oevers dier rivier naar Tongka oprukken.

Treffen zij den vijand aldaar aan dau zal het er denkelijk warm toegaan en kan men den goeden uitslag nog zoo zeker niet voorspellen; men meent echter dat Antasari gevlugt is naar Temah of de Kapoeas, hoewel zijne aanhangers nog te Montallat zouden zitten.

(*Oostpost*)

Pasoeroean, 1 November Op den 28 October jl. maakte de inlander Pa Brahim, een 68jarige grijsaard, wonende in kampong Mandran, een deel uit der partrouille, aan welke de ronde voor dien nacht was opgedragen. Gezeten voor de woning van het kampongshoofd, met name Kerto Leksono, werd bij door dezen beknord dat een der lichten op den grooten weg was uitgegaan; Pa Brahim antwoordde bedaard, dat niet hij, maar drie andere inlanders, die ook daar aanwezig waren, met die zorg belast waren. — Het kampongshoofd, welligt om andere redenen op Pa Brahim vertoornd, in stede van de nalatigen te berispen, overlaadde den onschuldigen Brahim met schimpwoorden op hem en zijne reeds lang overledene ouders en gelastte hem het licht te ontsteken. — Pa Brahim voldeed aan dien last, en kwam bij het kampongshoofd terug, alwaar hij door dezen weder met scheldwoorden werd bejegend. — Pa Brahim gewapend met een pangot (een mes waarvan men zich bedient om te splijten), tot vertwijfeling gebragt, verwonde daarmede het kampongshoofd. — De ongelukkige werd door de aanwezigen overvallen, trachtte zich te verdedigen, en bragt in die worsteling den inlander Pa Ngadima eene wonde in de borst toe, waaraan deze kort daarna bezweek.

(*Pas. N. & Adv. Bl.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

Bij Koninklijk besluit van den 19den September 1861 no. 56, zijn benoemd tot ridders der orde van den Nederlandschen Leeuw, de heeren:

J. C. de Lannoij, gepensioneerd Oost-Indisch hoofd-ambtenaar, laatstelijk resident van Bantam,

C. de Groot, ingenieur der eerste klasse, belast met de leiding der dienst van het mijnwezen in Nederlandsch-Indie,

Mr. W. Rappard, procureur-generaal bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie,

J. J. Modderman, president der weeskamer te Batavia.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking van advokaat en procureur bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch-Indie mr. H. A. des Amorie van der Hoeven.

Belast:

Met de waarneming der betrekkingen van opzigter bij de spoorweg-opmetingen, de sergeanten der infanterie F. W. A. Du Vignau en C. Hamel, met bepaling dat zij als zoodanig bij het leger zullen worden gevoerd voor memorie.

Goedgekeurd:

dat door den Adviseur bij het Departement van Kolonien F. J. Stieltjes, *belast met eene zending naar Nederlandsch-Indie in het belang van het transportwezen op Java*

Voorloopig zijn werkzaam gesteld:

Bij de spoorweg-opmetingen op Java, de daarbij tijdelijk benoemde adspirant-ingenieur en opzigter F. A. Hennige en A. Muller.

ADVERTENTIEN.

POSTKANTOOR.

De ondergeteekende herinnert bij deze belanghebbenden, dat de tweede mailstoomer in November den 15den zullende vertrekken, de brievenpakketten, daarmede te verzenden, bij het Postkantoor te *Weltevreden* zullen worden gesloten op

Donderdag den 14den November aanst.

des avonds te 8 uren, voor *Europa, America, Britsch-Indië, Australie, Kaap de Goede Hoop, China, Japan*, enz. enz., benevens voor *Banka, Palembang* en *Riouw*.

Op Dingsdag den 21 dezer zullen Postpakketten worden gesloten voor

Bandjermassing

te verzenden met een der stoomschepen van W. Cores de Vries. De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

Op Vrijdag den 22 dezer zullen Postpakketten worden gesloten voor

Padang en Benkoelen,

te verzenden met een der stoomschepen van W. Cores de Vries. De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

Op Maandag den 2den December a. s. des voormiddags te 10 uren, zal door de onder-intendanten der 1ste klasse in de 1ste en 3de militaire afdeeling op Java, ten hunnen bureele respectievelijk te Batavia en Soerabaija, publieke uitbesteding gehouden worden voor de levering van

Over- en Zoolleder,

ten behoeve van het leger gedurende de jaren 1862 en 1863.

Voorwaarden en standmodellen liggen dagelijks, met uitzondering van zon-en feestdagen, voor gadingbebbenden ter inzage en bezigtiging ten bureele van genoemde autoriteiten.

Op Dingsdag den 26sten November a. s. des voormiddags te 10 uren, zal door den onder-intendant der 1e kl. in de 2e militaire afdeeling, ten zijnen bureele te Samarang, publieke herinbesteding gehouden worden voor de levering van

15000 paar Zooldoeksche schoenen en
15000 id. Vetlederen schoenen.

gedurende de jaren 1862 en 1863.

Voorwaarden en standmodellen liggen zon- en feestdagen uitgezonderd, dagelijks van 8 tot 2 uren voor belanghebbenden ter inzage en bezigtiging op het bureau van genoemde autoriteit.

Berigt aan Zeevarenden.

De kommissie tot verbetering der Inlandsche zeekaarten, brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat aan boord van het Nederl landsch-Indische stoomschip *Padang*, gezagvoerder Guijot, een rif is ontdekt, ter Westkust van Sumatra naar gissing van 4 scheepslengten middellijn en met niet minder dan 14 en 15 voeten water en gelegen in de peiling:

Poeloe Muskito Z. O. t. Z.
en Karang Laoet, W. N. W. 7/8 W,

waarin genoemd schip over hetzelve is heen geloopen, zonder dat het zich voor of na dien door verkleuring of deining liet verkennen.

De President,
G. VOGELPOOT,
BATAVIA, De Secretaris
7 November 1861. H. DYSERINCK.

Vendutien.

Maandag 18 November
Voor het lokaal der Weeskamer.
en
Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.
en
Van boeken in de Harmonie door van Dorp.

Dingsdag 19 November
Voor het woonhuis van den Heer Schuiten door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het commissiehuis van J. Spect.
en
In de Harmonie van boeken door van Dorp.

Woensdag 20 November
Voor het woonhuis van Mevrouw Bodeman door John Pryce & Co.
en
Voor het commissiehuis van van Slooten Morgan & Co.

Donderdag 21 November
Voor het woonhuis van den Heer Ondaatje, door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het commissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

Vrijdag 22 November
Voor de toko van Zeehandelaar & Co.
en
Voor het commissiehuis van Cassalette & Co.

Zaturdag 23 November
Van pandgoederen in 't vendu-lokaal.

Vertrekkende Personen.

P. L. Berail vertrekt naar Nederland.
J. B. Harmingnies en familie.

BRITSCH-INDIË.

De ex-koning van Delhi, Bahadur Shah, is in zijn luchtig houten huis te Rangoon overleden. Men verwachtte dat hij dit koude saizoen niet zou overleven. Hij had alles wat hem voor tien ropijen 's maands comfort kon aanbrengen ontvangen, en hem was toegestaan om met zijn familie op zijn gegeven woord te reizen tot aan de grenzen. Zijn zoon Jumma Bukht, en de twee broeders zijn bijna volleerde Engelsche scholieren. 't Verwondert ons dat Bahadur Shah de gebeurtenissen van 1857 zoo lang overleefd heeft. Zijn vrouw is nog gezond en wel.

— Uit het Calcutta verslag van de Church Missionary Society voor 1860 zien wij, dat in Noord-Indie het aantal vestigingen dezer Society 42 bedraagt, met 48 Europesche zendelingen, 3 Inlandsche leeraars. 9 Europesche of Oostindische hulppredikers, 37 Inlandsche katechiseermeesters en 55 lezers (*readers*). Het Genootschap had 159 scholen, 311 mannelijke en 70 vrouwelijke onderwijzers, 1093 Christen jongens, 1044 meisjes en 7794 Hindoesche pupillen. Er waren 8075 Inlandsche Christenen, waarvan 925 communnicanten. Gedurende 1861 zijn er 172 bekeerlingen en 590 Christenen gedoopt. De Eerw. Heer Clark en echtgenoot werken zelven onder de Muzbee Sikhs. Zij hebben een kapel, een pastorij, een kerk bestaande uit 40 tot 80 aanhangers en een school met 50 leerlingen. Vijftig personen die tot de Regering in betrekking staan zijn Christenen, en van deze zijn 16 Sipayers. Mevr. Clark heeft een bijbelsche klasse (Zondagschool?) voor de vrouwen en een school voor de meisjes.

— De *Colombo Observer* berekent de totale opbrengst der koffij, gedurende 't saizoen dat met September eindigt op 600,000 cwts., waarvan 138,000 cwts. native of 16000 minder dan 't vorig jaar. Het verschil moet toegeschreven worden aan minderen Inlandschen aanplant. De plantation oogst heeft hetzelfde als vorige jaren opgebragt, nl. omstreeks 460,000 cwts. Men zegt dat er onder de koffijplanters een krisis heerscht, en dat drie der aanzienlijkste insolvent zijn. De Java oogst voor 1861 zal 1,174,583 cwts. bedragen,

— De *Saturday Review* bevat eenige statistieken betreffende dronkenschap in het Indische leger van Dr. Carpenter. De ziektegevallen zijn:

Teetotallers (1)	130,88	
Matigen	141,59	
Onmatigen	214,86	
Sterftegevallen:		
Teetotallers	1,11	pCt.
Matigen	2,51	»
Onmatigen	4,45	»
Aantal straffen:		
Teetotallers	23,7	pCt.
Matigen	58,7	»
Onmatigen	170,9	»

De tabellen, waaraan deze opgaven zijn ontleend, waren oorspronkelijk door het Gouvernement van Madras gepubliceerd, als de uitkomsten voor dat presidentschap alleen voor 't jaar 1849. Kolonel Sykes merkt bij deze tabellen aan, dat ieder Europeesch soldaat ze in handen diende te hebben, om hem de heilzame les in te prenten, dat één teetotaller sterft tegen vier onmatigen, en dat waar van de tweehonderd soldaten geen enkele teetotaller gestraft wordt, achtentwintig onmatigen gestraft worden, en geen teetotaller ooit voor een districts. of andere regtbank komt.

(*Friend of India*.)

(1) Totale afschaffers, die zelfs geen bier drinken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLAND.

(*Van den Specialen Correspondent van den Java-Bode.*)
(*Slot.*)

Maar de spoorwegen mogen — zooals het spreekwoord zegt — bij ons een potje breken. Ieder is op dat punt toegefelijk, velen omdat hun geweten in die zaak zoo gerust niet is. Ik behoef het u toch nauwelijks te herinneren hoe de stemmingen »in zake spoorwegen" geweest zijn, hoe locale belangen meer schenen te gelden dan het algemeen belang. Hoe dit zij, de spoorwegwet is aangenomen en de werkzaamheden vorderen. In het aanstaande najaar zullen wij nu een aantal plegtigheden hebben, bij gelegenheid van het leggen van den eersten steen voor deze brug of voor dat station, waarbij natuurlijk eerewachten en serenades niet zullen ontbreken. Men vordert dus. Nogtans verhaalt men zonderlinge dingen betreffende die spoorwegen; men beweert namelijk dat zij stelselmatig worden tegengewerkt in het belang eener bestaande maatschappij. Vertrouwen wij dat de benoeming van den heer van Bosse tot lid van de commissie voor den aanleg van spoorwegen ook in deze een gunstigen invloed zal uitoefenen. Die benoeming heeft eenige opspraak verwekt; de heer van Bosse is lid van de Tweede Kamer en de grondwet zegt, dat wanneer een lid der kamer een bezoldigd staatsambt aanneemt, hij ophoudt lid te zijn en zich aan eene herkiezing moet onderwerpen. De heer van Bosse heeft nu wel is waar van de bezoldiging aan het ambt verbonden, afgezien, maar de vraag blijft toch of hij niettemin niet onder de bepaling van de grondwet viel, omdat het ambt op zich zelf toch bezoldigd was en de reden, die de grondwetgever had, om die bepaling te maken — de afhankelijkheid van den ambtenaar ten opzigte van den minister — hier van kracht bleef. Men meende dat de heer van Bosse de kwestie had kunnen couperen door vrijwillig zijn mandaat neer te leggen; die meening is echter niet bevestigd en de benoemde blijft lid der kamer. Velen keuren dit af en velen keuren ook de benoeming in het geheel af, omdat de heer van Bosse thans geroepen zal zijn de staatsspoorwegen tot stand te brengen, waarvan hij zelf zich een tegenstander heeft getoond. Die velen achten, zeer bescheiden, dit wederom een bewijs van de zwakheid des ministers van binnenlandsche zaken, die geen ander systeem schijnt toegedaan dan dat van modderen, hinken en toegeven. Het gerucht heeft ook geloopen dat de heer van Bosse tot voorzitter dier commissie voor de spoorwegen zou zijn voorgedragen, maar zijne benoeming bij de hoogste autoriteit tegenstand ondervonden had.

Wat de spoorwegen betreft, waarschijnlijk zal de wet tot aanleg er van nog wel eene wijziging ondergaan, in den zin van het oorspronkelijke voorstel der Regering. Gij zult u misschien herinneren hoe door een amendement van den heer van Goltstein de overgang van de geprojecteerde verbindingslijn over de Waal te Kuilenburg was bepaald, waardoor Utrecht het centraalpunt der spoorwegen was geworden. Die overgang te Kuilenburg ontmoet thans bij den waterstaat vele bezwaren, overeenstemmende met die destijds door de Tweede Kamer gemaakt en waarschijnlijk zal nu een wetsontwerp bij de kamer worden ingediend tot wijziging der bestaande wet, waarbij dan niet meer Kuilenburg tot overgangspunt zal worden voorgesteld, maar de weg van Utrecht over Maarsbergen naar 's Hertogenbosch zal worden hersteld. En de Tweede Kamer — zal het weder goedvinden; de Tweede Kamer is tegenwoordig niet lastig.

Slechts nu en dan laat zij zich gelden; misschien bijvoorbeeld zal zij bij de aanstaande begrooting voor het departement van binnenlandsche zaken minder gemakkelijk zijn voor den post uitgetrokken ter betaling van den Rijksbouwmeester, aan wiens eigenaardig talent men in den laatsten tijd verschillende gebouwen moet toeschrijven, die maar niemand willen bevallen. Het is ook moeijelijk ieders smaak te bevredigen, maar hier is niemand bevredigd, behalve de rijksbouwmeester zelf en zijn medestander, de heer van Heemstra. Ik schreef u reeds herhaaldelijk over die gebouwen, over dat ministerie van koloniën, dat men bij een kippenrek vergelijkt, en het gebouw van den Hoogen Raad, dat men met den titel van hondenhok bestempelt. De Groote Zaal staat nog altijd als eene ruïne op het binnenhof ...... neen, helaas neen, men gaat voort haar te verbouwen naar het plan van den rijksbouwmeester en alle protesten, alle betoogen van de dwalingen van den architect stuiten af op de halstarrigheid van den heer van Heemstra, die het nu eens tot zijn parti pris heeft gemaakt om goed te keuren en door te zetten al wat de heer Rose hem voorslaat. De heeren Alberdingk Thym en Vosmaer en Bakhuizen van den Brink hebben onomstootbare bewijzen geleverd, dat de zaak verknoeid werd, de heer van Heemstra is doof, en blijft zijn vertrouwen stellen in den rijksbouwmeester. Dat hij met zijne eigene huizen omgaat zoo als hij wil, zal niemand hem euvel duiden, maar dat hij onze nationale gedenkteekenen laat vermoorden, dat gaat te ver, en het zou zoo vreemd niet wezen, indien bij de aanstaande behandeling der begrooting het tractement van zijn bouwmeester bij uitnemendheid van de begrooting verdween. Er zijn er ook die beweren, dat de Minister zelf wel eenig gevaar loopt; onbepaalde sympathie toch is zijn deel niet; zooveel aarzelen, zooveel onzekerheid en zooveel onverschilligheid vallen niet in den smaak van het publiek. Het is evenwel met het karakter van dien minister als zoodanig overeen te brengen, dat hij nog een poosje zijn portefeuille behoudt, tot dat er eene betere betrekking voor hem openvalt, want wie is er die zich met eenige honderden guldens pensioen tevreden zou stellen, na zoo lang al de onaangenaamheden van het ministerschap te hebben verduurd? Wie zou die carrière eindigen, als de omstandigheden er soms niet toe verpligtten, zoo als, onder anderen, onze laatst afgetreden minister van buitenlandsche zaken, die niets heeft gedaan en niets heeft gezegd en plotseling zijn portefeuille zag verdwijnen om ze thans met een pensioen van vijf-en-zeventig cents daags te betreuren. Vijf-en-zeventig cents daags — reken zelf maar uit of dit niet het dagbeld is van een gepensioneerd minister op *f* 275.—

Toch is het veel; menig oud gediend ambtenaar, die zijn leven aan zijne ondergeschikte betrekking heeft gewijd, krijgt niet meer. Ja toch: hij wordt vergeten, en de rol, die de heer van der Goes van Dirxland vervuld heeft, zal niet zoo spoedig vergeten worden.

Maar in Holland geldt altijd nog de gulden spreuk der vaderen, dat met het ambt ook het verstand komt. Over het algemeen is men niet gelukkig in de keuze van ministers van buitenlandsche zaken. Ik herinner mij het verhaal van een hunner, die ook niet bekend stond om zijn overgroot verstand. »Qu'est ce qu'on dit de neuf?" vroeg hij aan zijn kollega. »Que c'est trois fois trois," was diens antwoord. De minister voor de buitenlandsche aangelegenheden vond die aardigheid zoo geestig, dat hij zich voornam haar ook eens aan den man te brengen, en toen een ander hem vroeg: »que dit-on de nouveau," antwoordde hij zonder blikken of blozen: »que c'est trois fois trois!" Het was diezelfde minister, die op eene redenering van denzelfden ambtgenoot ten antwoord gaf: »je comprends," waarop deze tot zijne overige kollega's zeide: »il est temps qu'il se retire: il commence à comprendre."

Maar ik vertel u anecdotes uit lang verloopen tijd, en moest mij met het tegenwoordige bezighouden. Gij verwijt mij misschien reeds dat ik nog niets gezegd heb van de aanstaande reorganisatie der Delftsche Akademi ...... mijn waarde gij hebt er niets geen belang bij: het onderwijs aldaar zal worden uitgebreid wat handel en industrie betreft, maar voor de indische ambtenaren zal het geene verandering ondergaan. Het schijnt dus uitnemend te wezen; nu daarover zult gij in Indië beter kunnen oordeelen dan wij hier in Nederland. Waarom zou men ze ook anders onderwijzen; 't is immers alles uitstekend in Indië. Engeland mag er een voorbeeld aan nemen, zegt de heer Money in zijn werk, welk werk volgens sommige correspondenten zoo voortreffelijk is, dat de keizer der Franschen, naar aanleiding van een verschil van meening daaromtrent tusschen twee zijner ministers, den schout-bij-nacht Bonnard naar Java zou hebben gezonden om het regeringsstelsel aldaar in loco waar te nemen. Later is dit berigt evenwel weersproken en heeft men gezegd dat gemelde zeeofficier slechts naar Cochin China was gezonden. De uitkomst zal de waarheid leeren, maar verdienen sommige geruchten en de argumentatie van den heer Douwes Dekker in zijn laatste werk, de Minnebrieven, geloof, dan zou Frankrijk zoo afkeerig niet zijn om meer intime kennis met Nederlandsch-Indië aan te knoopen. Met een wetenschappelijk doel — natuurlijk, maar:

Als de vos de passie preekt
Boer, pas op je ganzen!

Hoewel de dagbladen het u zeker ook mededeelen, zou ik mijne correspondentie onvolledig achten, indien ik er niet in opnam de benoeming van den heer van Hogendorp, resident van Samarang tot kommandeur der orde van de Eikenkroon, en van den heer de Brauw, generaal-majoor bij het leger in Oost-Indië, tot groot-officier der zelfde orde. Zoo ik die onderscheidingen evenwel vergat, ik zou mijne verontschuldiging vinden in het ontzaggelijk aantal van eereteekenen aan een ontzaggelijk aantal verdienstelijke mannen, die zich bij den watersnood — et l'on revient toujours à ses premiers amours — gekenmerkt hebben: de gouden barret, de zilveren barret, de zilveren medaille, de bronzen medaille, weet ik het; weldra zal men ons land niet meer kunnen doorreizen, zonder minstens één gedecoreerde op de halve mijl te ontmoeten.

Een fraai onderwerp voor onze commissie van statistiek; vooral nu zij eene rubriek heeft afgeschaft, namelijk die der motiven, waarom iemand het land uit gaat. Dat was eene zeer romantische rubriek, maar die onophoudelijk onze statistici in verlegenheid bragt, omdat zoovele landverhuizers zelf niet zoo precies wisten waarom ze weggingen, en zij die het wisten er niet zoo gaaf voor uit kwamen. Maar de geheele rubriek landverhuizers wordt eenvoudig, want sedert wij eene wet op hun vervoer hebben, komen zij niet meer. Niettemin hebben wij uit twee commissien voor dat doel, door Zijne Majesteit benoemd, waarvan de eene te Amsterdam, de andere te Rotterdam zal gevestigd zijn, en beiden zullen bestaan uit zeven leden, die voor zes jaar zijn benoemd. Aan het hoofd der Amsterdamsche commissie staat de heer Bienfait, van de Rotterdamsche is de heer Pincoffs tot voorzitter benoemd. Maar zoo als ik zeide, de landverhuizers zelven hebben eene andere route gekozen. Ik mag evenwel de waarheid niet te kort doen: ook de gebeurtenissen in Noord-America zijn hier van grooten invloed.

Ziedaar zoo ongeveer het voornaamste medegedeeld wat in den laatsten tijd de aandacht in het moederland heeft bezig gehouden. Alleen zou ik nog van een watersnood kunnen vertellen: een watersnood, die het kamp van Milligen heeft getroffen. Alles liep onder; hoofdofficieren en soldaten, allen werden doorweekt en drie dagen later waren zij nog niet droog. Het is de laatste en zeker niet de aangenaamste herinnering van dat tijdperk van oefening, dat nu tot vreugde van alle militairen gesloten is. 't Is erger dan een veldtogt zegt men, al dat water geeft geen honderdste deel van de promotie, die men te wachten had, wanneer men ééns in het vuur ware geweest. Maar het vuur is voor het nederlandsche leger gelukkig provisioneel afgeschaft. Mogt het lang zoo blijven.

Ten slotte nog eene mededeeling, die zeker velen in Indie genoegen zal doen. Eergisteren vierde de heer van Hoëvell, de bekende voorvechter voor vrijheid en ontwikkeling in Nederland en in Indie, zijn vijf-en-twintigjarig huwelijksfeest, en van zeer vele zijden, ook uit Indie, ontving hij bewijzen van belangstelling en hoogachting. Waarlijk bij zooveel tegenstand en laster, die hem van andere zijden ten deel vallen, doet het ons genoegen te mogen vermelden, dat er toch nog velen zijn, die hem op beteren prijs stellen.

Omtrent het nieuwe reglement voor de Delftsche akademie, dat bij besluit van Z. M. van 7 Sept. jl. moet zijn vastgesteld, zegt het *Eff. Bl.* de volgende bijzonderheden te vermelden. Er zal een raad van toezigt zijn, bestaande uit personen, die uitmunten in het onderwijzen van hoofdvakken, doch niet tot het personeel der akademie behooren. De directeur is voorzitter van dien raad. De eind-examens worden door den directeur der akademie, ten overstaan van dien raad, afgenomen. Het admissie-examen, dat veel moeijelijker zal zijn, wordt, gelijk dit jaar reeds geschied is, eveneens afgenomen door docenten der akamie, onder presidium van den directeur. Tijdelijk zou men, wegens het niet geregelde middelbaar onderwijs, aan de akamie een voorbereidenden cursus verbinden, ter opleiding voor het admissie-examen. De programma's der lessen worden door den minister vastgesteld. Den docenten zal het privaat-onderwijs niet meer vergund worden, daar dit zal worden overgelaten aan eenige toegevoegde leeraren, die eenigzins, gelijk elders, als répétiteurs zullen werkzaam zijn. Alleen aan de kwekelingen van de Indische dienst zal gelegenheid worden gegeven desverkiezende in een Indisch hotel verzorgd te worden, terwijl overigens het stelsel van kazernering niet wordt toegepast.

BELGIE.

Brussel, 24 September. De September-feesten worden gevierd, doch . . . . vallen letterlijk in 't water, 't Regent en stormt hier zonder ophouden. Waar de goede burgerij van Brussel zich volgens de traditionele gewoonte aan luidruchtige vrolijkheid vergeeft, omdat officieel de sterfdag der slagtoffers van 1830 hun in herinnering gebragt wordt — laat zij 't schreijen over de dooden aan den hemel over, die zich trouw van die opdragt blijkt te kwijten. De koning en de hertog van Brabant houden zich strikt onzijdig. Men ziet beiden nergens. De heer Rogier daarentegen overal. Zijne Excellentie is de officiele voorzitter van alle plegtigheden, van welken aard ook. De graaf van Vlaanderen heeft alleen een door Vieuxtemps gegeven concert bijgewoond. Bij de lijkdienst in de St. Gudulekerk had het publiek het voorbeeld van 't koninklijk huis, van het corps diplomatique en den senaat gevolgd en . . . was thuis gebleven. De voorzitter van de kamer der vertegenwoordigers was de eenige officiële persoon, die daar te midden van een handvol patriotten werd aangetroffen.

De feiten geven dus het antwoord aan de bladen, die op de opheffing der September-feesten hebben aangedrongen — zij worden bijna niet meer gevierd; zij zullen hun eigen dood sterven onder den druk van de hand des tijds. 't Is nooit ridderlijk wanneer men een zieltogende den genadeslag geeft; . . ten minste als hij er niet om vraagt.

Een incident dat aan 1830 herinnert, heeft zich echter voorgedaan. De gedecoreerden met het ijzeren kruis hebben den minister Rogier eene medaille aangeboden en de te dier gelegenheid gehouden toespraak heeft ZEx. met eene rede beantwoord, waarop zelfs de heftigste patriot niets kan afdingen.

De meeting, die dezer dagen op het raadhuis gehouden werd, waar men bijeen gekomen was, om het met Engeland te sluiten tractaat te bepreken, was niet van belang ontbloot. De discussien zijn niet alleen levendig, maar heftig geweest. De Gentsche fabriekanten hebben met vuur hunne belangen verdedigd, en waren vergezeld van een aanzienlijk getal arbeiders, die zij met zich gebragt hadden om des noods hunne beweringen te staven. Het resultaat der vergadering is geweest, dat de voorstellen van de vereeniging ter bevordering van den vrijen handel met eene overgroote meerderheid zijn aangenomen, waarvan niet alleen een tractaat met Engeland, maar ook dergelijke met andere rijken het gevolg moet wezen.

ENGELAND.

Londen 6 Sept. Alweder hebben in de hoofdstad heden verschillende branden, waaronder twee vrij ernstige, plaats gehad. De eene woedde bij een kastenmaker, in Finsbury, en de andere bij een beeldhouwer en vergulder, in Stackney. Beide etablissementen zijn totaal eene prooi der vlammen geworden, terwijl eenige belendende gebouwen aanmerkelijk zijn beschadigd.

— Men weet, dat de prins don Juan de Bourbon thans tot constitutioneele beginselen bekeerd, zijne candidatuur voor den Spaanschen troon op die nieuwe grondslagen steunt. Groote gebeurtenissen, die er in onze dagen plaats hebben, en de feilen van het kabinet te Madrid regtvaardigen zijne stoutheid; doch om te kunnen slagen, heeft hij veel geld noodig. Te dien einde heeft hij eene bank te Londen in last gegeven, voor hem eene openbare inschrijving te openen. De prospectus, door bedoelde bank uitgegeven, is gedateerd 15 Aug en te curieus, om den tekst niet mede te deelen. Hij luidt aldus:

De *Unity Bank* te Londen heeft van Z. K. H. prins don Juan van Bourbon van Spanje in last ontvangen namens dien prins, eene persoonlijke leening te sluiten, waarvan de obligatiën aan toonder ieder 1000 piasters groot zullen zijn. De prins heeft — gij zult het begrijpen, mijnheer — alleen om gewigtige redenen tot den stap kunnen besluiten, dien hij thans bij zoodanige personen beproeft, in wier deelneming hij vertrouwen stelt. Op dezen oogenblik van genoegzame hulpbronnen verstoken, besluit hij een beroep te doen op het publiek, en wanhoopt niet, dat daaraan zal beantwoord worden. Het is u zeker niet onbekend, mijnheer, dat de prins thans de eenige erfgenaam van don Carlos is. Reeds hierdoor alleen — alle mogelijke staatkundige gebeurtenissen daargelaten — heeft de prins aanspraak op de geheele fortuin van don Carlos, die ongeveer 400 millioen realen (ruim 100 millioen francs) bedragt. Eveneens heeft hij, van de zijde van Portugal, regt op de dotatie zijner moeder, de infante Francisca d'Azize, die ongeveer 12 millioen francs beloopt. Maar de fortuin van don Carlos van Spanje is thans gesequestreerd. Wat de eischen betreft, welke de prins aan Portugal rigt, de eindelijke goede uitslag daarvan is in zekere mate even zeker, als het regt, waarop zij steunen, stellig is uitgemaakt. Maar ongelukkig kan men dien uitslag alleen van langdurige en kostbare demarches verwachten en, zoo als boven gezegd, de prins mist thans te eenenmale alle hulpbronnen. De *Unity Bank* heeft begrepen, dat, bij eene operatie, als waarvan de prins haar, als tusschenpersoon, de leiding heeft opgedragen, de aan de deelnemers aan te bieden voordeelen moesten geëvenredigd wezen aan de te beloopen risico. De risico is groot; de prins heeft gewild, dat de kans der voordeelen die der risico zelfs nog aanmerkelijk zou overtreffen. De volgende voorwaarden toonen dat genoegzaam aan: de obligatie van 1000 piasters, of f 5225 francs, die jaarlijks 30 piasters of 162 francs rente oplevert, wordt tegen 250 francs, derhalve tegen minder dan 6 pCt. van het kapitaal uitgegeven. De obligatiën worden onverwijld tegen betaling afgeleverd.

»Aanvragen, met postwissels of andere waarden op Parijs, of bankbiljetten per aangeteekenden brief, of klinkende munt per spoorweg, te rigten aan den heer Perron d' Arc, rue Louis le Grand, N°. 7, die met de uitgifte der obligatiën in Frankrijk is belast".

Londen, 23 September. Volgens den *Observer* heeft het Britsche ministerie de kennisgeving van het Nederlandsche gouvernement ontvangen dat voortaan geen paspoort zal vereischt van eenig Britsch onderdaan, die Nederland doortrekt.

— Terwijl Blondin gisteren in het glazen paleis zijne kunsten verrigtte op het 160 voet hooge touw, brak plotseling de balanceerstok en bleef dubbel gevouwen over het touw hangen aan de ijzeren banden waarmede die tot meerdere stevigheid is omgeven. Blondin viel, doch klemde zich aan het touw, sprong er weder op en bereikte met den gebroken stok het einde zijner baan; zoodra een nieuwe balanceerstok was aangebragt, blinddoekte hij zich en kuijerde zoo naar het andere uiteinde.

— Met de *Asia* zijn berigten ontvangen uit New York van den 11den September. Daarmede verneemt men, dat de baron Stoeke, de Russische gezant te Washington, een audientie bij den president Lincoln heeft gehad, wien hij eene lange depeche van prins Gortschakoff voorlas. In die depeche drukt de keizer van Rusland zijn leedwezen uit, dat zijne hoop op eene vredelievende oplossing der geschillen tusschen het Noorden en het Zuiden in rook vervlogen is; hij verwacht thans echter nog dat de strijd niet in het oneindige zal worden voortgezet. »De Americaansche natie, wordt in deze depeche gezegd, zoude een bewijs van hooge politieke wijsheid geven, wanneer zij naar een vergelijk wilde streven, alvorens nutteloos bloed vergoten wordt en de kloof tusschen de twistende partijen grooter wordt, aangezien beide ten laatste hare krachten uitputten en haar commercieel en staatkundig aanzien te gronde rigten zouden." Ten slotte wordt de gezant door den keizer dringend aangezocht zijn invloed ten behoeve eener verzoening aan te wenden, niet alleen omdat de Unie in de oogen van Rusland een wezenlijk element van het evenwigt der mogendheden is, maar ook omdat Rusland en America door hunne ligging aan de eindpunten van twee werelddeelen, tot eene natuurlijke gemeenschap van belangen en sympathie geroepen schijnen.

De Heer Seward heeft op deze mededeeling met eene korte depeche geantwoord, waarin hij het genoegen der bondsregering te kennen geeft over dezen nieuwen waarborg voor de vriendschap tusschen America en Rusland.

FRANKRIJK.

Parijs, 7 Sept. De *Moniteur* zou heden officieel de komst van den koning van Pruissen op den 5den October te Compiègne hebben medegedeeld, doch dit is vertraagd ten gevolge van eene dépêche van Prins de la Tour d'Auvergne, die zonder juist de vrees op te wekken dat de koning niet zal komen te kennen geeft, dat er nog het een en ander te regelen valt aangaande die komst. Er zal bij die gelegenheid eene revue te Compiègne worden gehouden.

De toestand te Rome is volgens particuliere berigten allerellendigst en men beweert, dat de thans aldaar liggende Fransche troepen alleen daarom werden vervangen, omdat hun geduld letterlijk is uitgeput.

— Er is sprake van eene nota van graaf John Russell aan den diplomatieken vertegenwoordiger van Groot-Brittannie te Turijn, waarin dezen wordt aangezegd, dat de Britsche regering den heer Ricasoli ten opzigte van de Romeinsche kwestie steeds zal ondersteunen.

— Er is sprake van eene nieuwe brochure van den heer de la Guéronnière over de Romeinsche kwestie.

— Graaf de Montalembert zal eene brochure over Polen uitgeven, getiteld: *»Een volk in rouw"*.

— De heer Cayla is bezig aan het schrijven van eene brochure over de Romeinsche kwestie getiteld: *»Wanneer ik paus ware"*.

— Men verneemt dat het eerste deel der geschiedenis van Julius Caesar eindelijk binnen kort ter perse zal worden gelegd.

— Dat Abd-el-Kader een dapper krijgsman was is iedereen bekend; met zijn talent als dichter echter zeer enkelen, en in Europa misschien niemand. Hij zal eenige zijner gedichten in het licht geven, waarvan sommigen reeds zijn bekend geworden. Hij bezingt het woestijnleven aldus:

» Mogt gij ooit, bij het aanbreken van den ochtendstond, de breede met juweelen als bezaaide zandvakte der Sahara hebben doorkruist, dan zou het koeltje dat te nietig is om de golfjes der beken te doen rimpelen, uwe ziel onstuimig hebben bewogen, en gij zoudt de frissche ochtendlucht hebben ingeademd, zoo als gij nieuw leven en nieuwe kracht inademen zoudt. Heerlijk is de ochtend wanneer gij nedergevlijd op den heuveltop, u baadt in den zilveren dauw, die langzamerhand stervende, als kusten de zonnestralen hem weg, aan uwen blik het liefelijke schouwspel der grazende antilopen en der stoeijende kudden verschaft. O! de rust van dit kalme oord werpt een liefelijken sluijer over elke smart, die uwen boezem prangt. Gij drenkt u uit de bron, aan welker zoom gij leert vergeten, dat het leven nog meer verschaft, dan de weelde van het genot!"

Eene jagtpartij beschrijft hij aldus: »Veelkleurige bloemen zijn geslingerd om de palankijns, waarin onze schoone maagden zijn neergehurkt. Op de bloemen vonkelt de dauwdrop bij de opgaande zon, en wanneer een zonnestraal de oogen kust, die gij achter het gordijn van den draagstoel ziet schitteren, zoudt gij meenen dat het gloeijend oog van Mahomeds liefste houri op u den blik hield gevestigd. Een weinig verder ruischt het lied van den kameeldrijver u in 't oor, en diens welluidende stem treft de fijnste en teederste snaren van uw gevoel, zoo

als de zephir de snaren van de Aeolusharp doet trillen. Wij de mannen der woestijn, drukken ons vurig strijdros de scherpe sporen ten bloede toe in de zijde. en jagen de antilope op, of doen de kogels gieren om den kop der slanke gazelle".

Parijs, 24 Sept. Gisteren werd op de beurs gesproken over »*de komst der koningen*"; er werd zoo iets gemompeld van een »*vorsten-congres*" en meer van dien aard, hetwelk in den loop van den dag en ook heden in andere kringen een onderwerp der meeste gesprekken was. Dat hierbij wel het een en ander overdreven werd, spreekt van zelf; dat is trouwens reeds uit het woord *vorsten-congres* op te maken. Doch te midden van dit alles wordt toch één denkbeeld op den voorgrond gesteld, en wel dat wij hier na de bijeenkomst der souvereinen eene ministerieele wijziging te wachten zouden hebben. waarbij in de eerste plaats de graaf de Persigny aan het hoofd van het departement van buitenlandsche zaken zou optreden. Deze minister is het ten aanzien der voorname kwestien van den dag met den keizer volkomen eens, en naar men uit sommige opmerkingen wil afleiden, acht Z M. nu eindelijk de tijd gekomen om die tot eene oplossing te brengen. Wanneer het nu werkelijk tot die ministerieele verandering kwam, dan konden de leden der wetgevende vergadering er op rekenen, dat ook hun tijd gekomen was om uiteen te gaan. Het zou althans geen wonder zijn dat de graaf, die reeds nu van iedere gelegenheid gebruik maakt om het noodzakelijke eener ontbinding van het wetgevend ligchaam aan te toonen, het alsdan zoover wist te brengen, dat dit wat spoediger verwezenlijkt werd dan hij nu kan verwachten. Ik geloof intusschen, dat het ten dien opzigte maar het best zal zijn, zich niet te ver op het onzeker gebied der gissingen en veronderstellingen te begeven. Immers wanneer het waar is dat het bezoek der vorsten het genoemd gevolg moet hebben, welnu dan zullen we spoedig genoeg op dat punt volledige zekerheid verkrijgen.

Liever vestig ik dan ook uwe aandacht op iets waaromtrent minder twijfel schijnt te bestaan, namelijk op eene zending van den heer de Montebello naar Italie. Wat die zending eigenlijk ten doel heeft, dit is niet bekend, doch zooveel is zeker dat hij volgens zijne instructien in last had om, op de terugreis uit Konstantinopel, bij zijn oponthoud in Italie zich ook naar Rome en vervolgens naar Florence te begeven, om zich aldaar officieel bij koning Victor Emmanuel aan te melden. Zou dit ook in verband staan met de drukke onderhandelingen die men zegt dat sints eenigen tijd tusschen het kabinet der Tuilerien en dat van Turin en te gelijk tusschen dit laatste en den H. Stoel zouden hebben plaats gehad? 't Is wel mogelijk.

Vele Duitsche bladen zijn heden aan de post in beslag genomen en dat wel wegens hetgeen daarin omtrent graaf de Persigny geschreven is. 't Betreft evenwel slechts huiselijke zaken. *En passant* moet ik u doen opmerken dat, naar men hier verzekert, de huiselijke vrede ten zijnent veel te wenschen overlaat.

Een poos geleden werd er over gesproken, dat onze regering voornemens zou zijn eene verandering te maken omtrent de garnizoenen in de kolonien. Het bleef voorloopig bij dat gerucht en niemand hechtte er zelfs eenige waarde aan, omdat het er voor werd gehouden dat dit niets anders zou zijn dan eene garnizoens-verandering in den gewonen zin des woords. Volgens een nieuw gerucht schijnt dit evenwel het geval niet te zijn, maar zou er sprake zijn van een plan om de geheele marine-infanterie op te heffen en die kaders bij de landmagt in te smelten, zoodat de garnizoensdienst in de overzeesche bezittingen, in plaats van door het genoemd korps, door linietroepen zou worden waargenomen. Voor de juistheid dezer opvatting zou ik nog wel niet durven instaan, ofschoon ik aan den anderen kant niet mag nalaten u te doen opmerken, dat die zaak in Algerie reeds bestaat.

Gisteren avond gaf de maarschalk Magnan op zijn landgoed een schitterend feest ter gelegenheid van het huwelijk zijns zoons met eene schatrijke Russische dame. Ook zijne dochters mogen tot de »goede partijen" gerekend worden. Men verzekert ten minste dat de keizerin aan beiden een bruidsgeschenk van 200,000 frs. heeft toegezegd. Als dit waar is, dan bewijst het, dat al is Magnan misschien diegene onder de maarschalken, die te velde de minste taktiek blijkt te bezitten, hij desniettemin een behendig tacticus op huiselijk terrein is.

Gij weet dat de tentoonstelling te Florence geopend is, maar gij weet misschien niet, dat het van hoogerhand uit Weenen den Tyrolers verboden werd, eenig product hunner kunstvlijt daar te exposeren. De Tyrolers kunnen echter ook geestig zijn. Zij zijn gehoorzaam geweest en hebben niets naar Florence gezonden. Maar... een exemplaar van het keizerlijk decreet hebben zij op de meest sierlijke en artistieke wijze geëncadreerd en het als een geschenk aan den president der tentoonstellingscommissie, den markies Ridolfi, aangeboden. Deze heeft het in de hoofdzaal ter bezigtiging gesteld.

De liberale geestelijkheid van Milaan is voornemens eerstdaags een godsdienstig dagblad onder den titel van de *Vrije stem* uit te geven.

DUITSCHLAND.

Berlijn 24 Sept. Het hoedenmakersgild heeft het voornemen opgevat om bij de aanst. inhaling des Konings, eene voorstelling te geven van de eensgezindheid van Duitschland, door één hoofd en één zin te volgen, waarbij het hoofd op zinnebeeldige wijze door een hoed zal worden voorgesteld. Die hoed met de kleuren van Pruissen zal 25 voet middellijn hebben en op een stang worden gedragen, en onmiddelijk onder den grooten hoed komt een aantal kleine hoeden, zoovele als er onafhankelijke staten in Duitschland zijn, herkenbaar aan de nationale kleuren.

— De beroemde toondichter Meyerbeer, directeur-generaal der koninklijke hofkapel, heeft eergisteren zijn 70sten geboortedag gevierd.

— In het huis gemerkt No. 67 der Oranien burgerstraat, is sedert eenige dagen eene bruine granietplaat gesteld met een Latijnsch opschrift, luidende aldus: »In dit huis woonde Alexander von Humboldt van het jaar 1842 tot aan zijn overlijden op den 6den Mei 1859."

— Uit Stettin wordt gemeld, dat de stedelijke regering eene uitnoodiging heeft gerigt aan de inwoners der stad en der provincie Pommeren, tot het storten van nieuwe geldelijke bijdragen ten behoeve van den aanbouw der vloot. In het bedoelde stuk wordt het voorstel gedaan, om onder de benaming van Pommersche gift, eene aanzienlijke som tot dat einde bijeen te brengen.

COCHIN-CHINA.

De Vice-Admiraal, opperbevelhebber te Saigon, heeft, om de handelsoperatien tusschen Saigon, Singapore en Hongkong te vergemakkelijken, aan stoomschepen die door het Fransche gouvernement worden gebezigd om de gemeenschap tusschen genoemde plaatsen te onderhouden, verlof gegeven, gouden en zilveren specie over te voeren. Met betrekking tot passagiers merkt Admiraal Charner op, dat ofschoon de bestemming der Fransche oorlogschepen geheelenal van militairen aard is, hij niettemin toestaat zooveel passagiers te vervoeren als de ruimte toelaat.

Deze bepalingen dateren van 10 September jl.

— De Fransche bewindhebbers te Saigon hebben kortelings bepalingen uitgevaardigd voor de Chinesche bevolking van Cochin-China, waaruit wij het een en onder mededeelen. Er schijnt den Chinezen aldaar aanmerkelijk veel zelfbestuur te zijn toegestaan, maar zij zijn ten zelfden tijde geheel aan het Europeesch bewind onderworpen. De mate van succes die dit plan te beurt zal vallen, zal hoofdzakelijk afhangen van het toezigt dat door 't gouvernement wordt uitgeoefend. Is dit voldoende dan twijfelen niet of het stelsel zal goed werken, maar zoo dit niet het geval is, dan zullen de kongsies weldra in de zoo bekende als gevreesde geheime genootschappen ontaarden.

Het reglement bepaalt:

De Chinezen op Fransch grondgebied wonende in Chochin-China of aldaar aankomende, moeten zich in kongsies vereenigen, zullende er zoo veel zulke kongsies zijn als er onderscheidene clans of sehs bestaan in elke der voornaamste plaatsen der Chinesche bevolking. Elke kongsie staat onder een hoofd, door hare invloedrijkste leden gekozen, die evenwel onderworpen zijn aan de bekrachtiging door 't gouvernement.

De inwendige aangelegenheden eener kongsie worden bestuurd door het hoofd, dat verantwoordelijk is aan den Directeur van Binnenlandsche zaken.

Geen Chinees mag op Fransch grondgebied wonen zonder toestemming van den Directeur van Binnenlandsche zaken, en niemand mag het zonder paspoort verlaten.

Ieder Chinees moet in een kongsie ingeschreven zijn, en die dit weigeren, of geweigerd worden bij, of verbannen worden uit de kongsie, zullen onmiddelijk van het Fransche grondgebied worden verwijderd.

Alle, ook tijdelijke, verandering van woonplaats moet opgegeven worden aan het hoofd der kongsie.

De hoofden der kongsie moeten een register aanhouden, waarin de naam, ouderdom, beroep, woonplaats, familiebetrekkingen enz. van ieder tot de kongsie behoorend persoon zijn geschreven, en een ander register waarop geboekt zijn de sterfgevallen en geboorten, alsmede de huwelijken. Alle huwelijken moeten met voorkennis van het hoofd der kongsie worden gesloten, anders zijn zij van geener waarde.

Kleine vergrijpen zullen worden afgedaan door de hoofden der kongsie, terwijl ernstiger misdaden door 't Fransche hof zullen worden behandeld, waarbij de kongsiehoofden als assessoren zitting hebben.

Door de kongsiehoofden wordt een jaarlijksche census opgemaakt, en deze zorgen voor de inning van het hoofdgeld, dat tot dusverre aan het Annamitische gouvernement moest worden betaald, waartoe elke Chinees boven de 14 jaren oud bijdraagt.

De kongsiehoofden leggen op bepaalde tijden aan den Directeur van Binnenlandsche zaken een lijst over van slechte sujetten, vagebonden enz. die tot hunne kongsie behooren, opdat deze uit het land verwijderd kunnen worden. (*Sing. Free Press.*)

CHINA.

Hongkong 14 Oct. De invoerhandel te Tientsin duurt op groote schaal voort

Te Foochow zijn de zaken voldoende, terwijl te Canton de handel scheen af te nemen, ofschoon er prijzen besteed zijn, die te kennen schijnen te geven, dat de vreemdelingen goede hoop koesteren om den ouden handel dezer plaats weer verlevendigd te zien,

Wat de Rebellen betreft, men zegt dat de noordelijke beweging teruggetrokken is, terwijl de Taiping beweging van zelf sterft.

De troonsopvolger is de oudste zoon des overleden keizers, een knaap van negen jaren, die onder den naam van Ki-siang met een regentschapsraad, uit acht personen bestaande, zal regeren. Prins Kung behoort niet onder dit getal. Waarschijnlijk is het strijdig met de Chinesche staatkundige begrippen, dat zulk een bekwaam en populair prins van den bloede een stem in dezen Raad bekomt.

De vreedzame stand van zaken heeft ten gevolge dat het grootste gedeelte van het Britsche garnizoen van Tientsin naar Indie zal vertrekken.

De stad Canton wordt door de geallieerden ontruimd en zal binnen kort aan het Inlandsch bestuur worden teruggegeven.

(*Overl. China Trade Report.*)

JAPAN.

De berigten behelzen weinig wetenswaardigs. Nieuwe aanvallen op vreemdelingen hebben niet plaats gehad. De Britsche minister acht een verblijf te Yedo niet zeker; hij verwacht bevelen van Engeland.

Sir James Hope, de admiraal van dit station, is te Shanghae van een kruistogt in den Japanschen Archipel teruggekeerd. Hij heeft verscheidene tot dusverre onbekende Russische nederzettingen aangetroffen. De ontdekking is gewigtig, wanneer men zich herinnert het grondgebied, dat de Russen in de laatste jaren van de Chinezen aan den Amur, en van Japan op het eiland Sanghalien hebben bekomen.

(*Overl. China Trade Report*).

AMERICA

New-York, Woensdag 11 September.

Op het einde van mijn vorig schrijven sprak ik van den dood van Jefferson Davis, niet bij mailsluiten door den telegraaf berigt. Eene week is sedert verloopen en wij zijn niets wijzer in dit opzigt geworden. Dag aan dag, ja uur aan uur wisselen gedurende deze week bijzondere berigten en de der nieuwspapieren elkander af: »Het is zeker dat Jeff. Davis dood is. — Jeff. Davis is niet dood. — Het gouvernement in Washington heeft officieele tijding van den dood van Jeff. Davis ontvangen. — Het gouvernement slaat volstrekt geen geloof aan den dood van Jeff. Davis", enz. enz. Gedurende acht dagen werd het publiek dus heen en weder geslingerd, en ik ben zelfs heden niet in staat zijn dood te bevestigen; waaraan ik, wat mij betreft, weinig geloof hecht. Ik kan het echter niet volkomen tegenspreken; de weinige communicatie thans tusschen de beide deelen des lands bestaande en de zorgvuldigheid door de rebellen in het verbergen van hunne bewegingen en plannen in het werk gesteld is bewonderenswaardig. Het zou geen ongewoon verschijnsel zijn zoo zij om verschillende redenen dit voor hen ongunstige nieuws achtten te verbergen. De dood van dezen man zou inderdaad een groot verlies voor de confederatie zijn. Jefferson Davis is een dier mannen, geboren om in zulke tijden van omwentelingen het lot eens volks in handen te houden. Hij vereenigt alles in zich wat hij als een volksleider dient te bezitten. Op de militaire akademie te West Point opgevoed, maakte zijn gedrag in den slag van Buena Vista hem zeer populair in het Zuiden. Zijne latere schitterende loopbaan als staatsman, hoofleider der Zuidelijke partij in den Senaat, minister van oorlog onder president Pierce en eindelijk kampioen voor de ontevredenen in Mississippi, in den Senaat te Washington hebben hem een beroemden naam verworven en als staatsman en als soldaat.

Mogt zijn dood bevestigd worden dan volgt Alexander H. Stephens (de vice-president) hem op. Stephens (geb. 1812) is bekend als een grondig staatsman, een schrander advokaat en een uitmuntend redenaar. Hij is niets minder dan een soldaat, zijne gezondheid was van zijne jeugd af aan zeer zwak (nimmer woog hij meer dan 96 pond), hij schijnt teringachtig, maar zijn geest is sterk als ijzer. Hij is onafgebroken werkzaam; als hij spreekt schijnt zijne stem aanvankelijk scherp en schraal, doch voortgaande neemt zij een helderen doordringenden klank aan. Zijne aanmerkingen zijn geestig, redekunstig en grondig en worden gewoonlijk door eene ligte satire verhoogd.

Dagelijks ziet men weder een veldslag in de nabijheid van Washington te gemoet, maar dagelijks ziet men zich teleurgesteld. De beide generaals Beauregard en Mc. Clellan, schijnen aan weerszijden een treffen te vermijden. Zij schijnen te begrijpen, dat de nederlaag den aanvaller wacht! Zoowel Washington en de positien van Mc. Clellan als die van Beauregard zijn wel verdedigd en versterkt, zoodat zonder twijfel hem, die het sein tot den aanval geeft het ergste te wachten staat.

Zoo ver aangaande het leger; het volk zelf begint reeds aan den staat van zaken gewoon te worden naar het schijnt. Ik weet niet of het patriotisme dan wel lankmoedigheid is, die het elken dag meer dan 1 millioen dollars aan oorlogskosten doet zien verspillen, eene ontzettende uitgave, die het land onvermijdelijk ten gronde moet rigten. Het stelt, en thans voor het eerst een onbepaald en nobel vertrouwen in de regering, en eenmaal tot een kruistogt tegen het Zuiden besloten berust het in de gevolgen met een geduld, dat men slaperigheid zou kunnen noemen. Niettemin schijnt het enthousiasme reeds eenigzins te bekoelen. De leening van vijf honderd millioen dollars gaat even langzaam als het bijeenbrengen van een leger van vier honderd duizend man. Wel ziet men dagelijks nog talrijke vrijwilligers dienst nemen (de meesten zekerlijk gedreven door armoede of het uitzigt op de hooge soldij van 11 dollars per maand), maar er bestaat groote twijfel of het verlangde *quantum* op deze wijze zal verkregen worden, zoo dat de regering ten laatste tot andere maatregelen zal moeten besluiten.

De wederzijdsche haat, die in de twee sectien des lands heerscht, is intusschen niet verminderd, en de beide regeringen oefenen het regt van wedervergelding zonder mededoogen uit. Dertig schepen we den op één dag in de haven van New-York verbeurd verklaard als gedeeltelijk in het Zuiden te huis behoorende. Als een blijk hoe ver dit getrokken wordt, diene het volgende. De bark *Laura Russ* werd door de regering verbeurd verklaard en wel op grond, dat 1/16 gedeelte daarvan in een der Zuidelijke Staten een eigenaar had. Maar dit is niet alles: Ook de beroemde harddraver Flora Temple, wier tegenwoordige bezitter zich in het leger der confederalisten bevindt, wachtte hetzelfde lot en werd slechts tegen betaling van eene som van vijf duizend dollars, als borgtogt, weder vrijgelaten.

Onze doorluchte gast, Prins Napoleon, houdt zich thans na Washington en het rebellen leger bezocht te hebben in het verre Westen op. Hij reist, slechts vergezeld van een klein, wel gekozen gezelschap, meerendeels officieren, die zich in den Krim oorlog een naam gemaakt hebben. De Fransche consul-generaal te New-York residerende, is steeds in zijn nabijheid, en aan diens inlichtingen heeft de Prins ongetwijfeld de heldere beschouwingen te danken, door hem aangaande den stand van zaken alhier gemaakt. Men twijfelt althans niet of het welgeschreven stuk, aangaande den Americaanschen burgeroorlog, in *l'Opinion Nationale*, van Parijs, het orgaan des Prinsen, is van zijne hand. Het stoomjagt des Prinsen ligt steeds in de rivier voor anker en hier houdt hij, in New-York zijnde, bijna uitsluitend zijn verblijf. Princes Clotilde heeft apartementen in het New-York hotel betrokken, maar ook van haar krijgt men slechts zeer weinig te zien.

In Noord-Carolina, in de omstreken van het jongst genomen fort Hatteras, schijnt zich naar de berigten van de vloot, onder de bewoners een gevoel voor de Unie te verspreiden, en honderden hebben onder den bevelvoerenden officier den eed van getrouwheid afgelegd. Eene ontzettende vergadering, ten voordeele des oorlogs werd gisteren in de beroemde Fanueil Hall in Boston gehouden.

Ik kan niet sluiten zonder de volgende grap, ten koste van Barnum, te hebben medegedeeld. Barnum

van Tom Thumbs vermaardheid, in de geheele beschaafde wereld bekend als de schranderste yankee en de behendigste hengelaar in dat groote water, het publiek genoemd, de groote Barnum is de prooi van een anderen hengelaar geworden! Het gebeurde namelijk, dat hij in een barbiers-winkel trede de, waar het »wie volgt" nimmer geschonden wordt, de beurt vóór hem aan een armen Ier behoorde. Barnum haast hebbende, vraagt den Ier zijne beurt, zeggende voor hem te zullen betalen. Patrick stemde toe en Barnum kort daarop den winkel verlatende, herhaalde: »Ik betaal voor dien man. »Patrick vroeg nu den barbier, welke verschillende verrigtingen tot zijn vak behoorden. Wel, sprak deze, scheeren, hairsnijden, hoofd wasschen, hairkrullen, enz. enz. »Doe mij dat alles!" sprak de Ier, en de rekening kwam Barnum op één dollar en vijf schellingen te staan! Geen wonder, dat de ondernemende Yankees reeds karikaturen, Patrick vóór en ná de kunstbewerking voorstellende, gemaakt hebben.

Sedert de laatste dagen is de geldmarkt weder wat levendiger geworden. Best handelspapier is schaarsch, zoodat de banken, bij gebrek aan speculatiën, daarin het gouvernement met hun geld te hulp kunnen komen. Wisselkoersen zijn ferm voor bankierspapier, op Londen 107½ a 108, op Amst. 39¾ a 40 Katoen stil, middling Upland 21½, Vrachten hooger.

New-York, 14 September. Er heeft in Westelijk Virginie eene ontmoeting tusschen de bondstroepen onder Rosencrantz, en de geconfereerden onder Floyd plaats gehad. De laatsten hebben na het gevecht hunne verschansingen verlaten. Het gerucht, dat generaal Fremont van zijn ambt zou ontzet wezen, omdat hij in zijne laatste proclamatie zijne magt zou zijn te buiten gegaan, wordt niet bevestigd. De wetgevende vergadering van Kentucky heeft de troepen van het Zuiden bevolen, het grondgebied van dien staat te verlaten, doch geweigerd dat besluit ook op de bondstroepen toe te passen. Dien ten gevolge geven de geconfedereerden geen gevolg aan het uitgevaardigd bevel en blijven. Langzamerhand naderden de troepen van het Zuiden de linien, waar in Virginie het bondsleger geposteerd is. Deze omstandigheid geeft grond tot het vermoeden dat een groote veldslag ophanden is.

De schepen der geconfedereerden worden in de haven van Cuba op denzelfden voet als die der overige natien toegelaten, echter onder voorbehoud dat die toelating geene erkenning van het Zuiden als zelfstandig rijk in zich sluit.

De prins de Joinville is alhier aangekomen. De eer eener plegtige ontvangst van de zijde der regering heeft hij van de hand gewezen.

Prins Napoleon is te Quebec gearriveerd.

Te Baltimore zijn vele personen in hechtenis genomen.

AUSTRALIË.

De volgende tabel, uit officieele bronnen zamengesteld, bevat de bevolking der verschillende Australische kolonien uitsluitend inlanders:

	1850	1859
Nieuw-Zuid Wales en Queensland	265,503	342,062
Victoria	77,345	540,262
Zuid-Australië	63,700	127,000
West-Australië	6,886	14,857
Tasmania	68,609	90,000
Nieuw-Zeeland	22,108	61,253
	503,451	1,165,424

(*Friend of India.*)

De vice-consul der Nederlanden te Sydney heeft de volgende berigten omtrent den handel, de scheepvaart enz. van de kolonie Nieuw-Zuid-Wales medegedeeld.

De handel in de haven van New-Castle gedurende de laatste zes maanden van 1860 was buitengewoon levendig ten gevolge van de toename in getal en charter van de schepen, die deze haven bezochten om kolen te laden. Gedurende het 1ste halfjaar 1861 was de handel, hoewel niet zoo levendig, toch over het algemeen voldoende, in aanmerking genomen de handels-krisis, die in al de Australische kolonien heerschte, en waarin ook New-Castle eenigermate heeft gedeeld, maar niet zoo erg als de overige minder begunstigde districten. Zonder twijfel is dit voorregt toeteschrijven aan de steeds toenemende vraag naar het stapel-product, kolen, op vreemde markten en aan den invloed van groote schepen, die er belang bij hadden om bij voorkeur te New-Castle kolen te laden.

Geen beter bewijs voor het belangrijke voordeel, dat de verbeteringen in den laatsten tijd aan de haven van New-castle aangebragt, opleveren, kan voorzeker geleverd worden dan de omstandigheid, dat de assuradeurs tegenwoordig op die haven 1 percent lager assureren dan vroeger. Dit gelukkige resultaat is men geheel verschuldigd aan den tegenwoordigen havenmeester, die met onvermoeiden ijver de geheele inrigting dier haven heeft gewijzigd en haar in al haren omvang heeft bruikbaar en veilig gemaakt. Hij heeft zijne eigene woning op de hoogte, van waar men den ingang van de haven kan overzien, en van waar hij tevens een uitgestrekt zeegezigt heeft. Rondom deze plaats zijn de woningen der loodsen en van hun scheepsvolk; zoodat deze, zoo noodig, in een oogenblik ter hulp kunnen snellen. Op den top van den heuvel naast het huis van den havenmeester is eene uitkijk opgerigt, alwaar een man van zonsopgang tot zonsondergang alle in- en uitgaande schepen waarneemt en goed voorzien is van lichten en borden, die gebruikt worden voor signalen voor schepen, die de kust naderen.

Meer naar het binnenste gedeelte van den ingang der haven is eene loods met hellende rails gebouwd, waarin zich eene reddingsboot bevindt, voorzien van al het noodige om in geval van schipbreuk met allen spoed te trachten leven en eigendom te redden. Hieraan is toegevoegd een Mamby's toestel, welks nut bij meer dan gewone moeijelijkheden en gevaren wordt bewezen.

Bovendien is eene water-policie opgerigt speciaal ter bescherming en bewaking van de schepen die in de haven verblijven.

Ook zijn voorzorgen genomen tegen mogelijke onheilen door eene nieuwe opname van de geheele haven, ten gevolge waarvan de vaarwaters naauwkeurig zijn aangewezen door drijvende boeijen en de ondiepten door vaste baken.

Eenige particulieren zijn in het bezit van drie stoomsleepers, waarvan één geregeld in de haven dienst doet, terwijl de twee overigen gereed liggen om schepen uit en naar zee te brengen. Nog verdient een doel treffende stoommoddermolen van ontzettende kracht, welke door het gouvernement alleen ten gebruike van de haven is daargesteld, en sedert het begin zijner werkzaamheden de haven van 8 tot 13 voet bij laag water heeft uitgediept. Bij het gouvernement bestaat het plan tot het bouwen van eene nieuwe uitgebreide kade, welke 19000 Engelsche voeten lang zal zijn en waarvan reeds een belangrijk gedeelte gereed en in gebruik is. Schepen van 17 voet diepgang kunnen langs haar laden. Verder is men er op bedacht om de diepte van het water in de haven te vermeerderen door eene steenen indijking ongeveer ¼ mijl lang en wel in het Z. W. gedeelte van de haven, waaraan zich onmiddelijk zal aansluiten een breekwater van ongeveer 800 yards lengte.

De haven van New-Castle zal door dit alles een van de veiligste en volmaaktste havens van de wereld worden en geschikt zijn om schepen van de grootste soort te bevatten.

Eene andere zaak van niet minder belang voor de haven is de oprigting van een vuurtoren op Stephens heads Ponet, (Point? die spoedig voltooid zal zijn en de vaart langs dat gedeelte van de kust gemakkelijk en veilig zal maken. Ten slotte dient vermeld te worden, dat men voornemens is eene sleephelling aan dit alles toe te voegen.

De Australian Agricultural Company, de oudste in deze kolonien, is door de ijverige mededinging van jongere maatschappijen gedwongen geworden om hare werkzaamheden uittebreiden, ten einde haar prestige te bewaren. Deze maatschappij heeft bij de reeds ontgonnen en in volle werking zijnde mijnen een nieuwe mijn geopend en is voornemens zonder uitstel nog een tweede te openen; de opbrengst van deze 2 mijnen wordt op 600 ton per dag geschat.

Op deze maatschappij volgt in ouderdom de New-Castle Coal and Coffer Company, welke begonnen is hare werkzaamheden over nieuwe kool-houdende velden uittestrekken. Deze maatschappij bestaat uit een groot en achtbaar aantal van koloniale landeigenaren die, na een groot kolenveld in de onmiddelijke nabijheid der haven uitgeput te hebben, thans kolen van excellente qualiteit op de Burwood Hills graven.

Zij hebben reeds van dit punt eene groote menigte kolen verkregen en zijn begonnen een spoorweg aan te leggen om het product naar de haven te brengen; over de kwaliteit der kolen kan men nog niet goed oordeelen omdat zij nog niet aan de markt zijn gebragt, maar bevoegde regters zijn van meening, dat deze in ieder opzigt alles zullen overtreffen, wat zij tot nog toe heeft geleverd. Zij is voornemens wijziging te brengen in hare laadtoestellen, en reeds zijn orders naar Engeland gezonden om de noodige machinerien uit te zenden, waarmede zij de kolen van den spoorweg in de schepen zal laden.

De Minmi Collier heeft op de markt eene plaats ingenomen, die doet veronderstellen, dat zij hare uitgave zal kunnen dekken. De werkplaatsen dezer Maatschappij zijn gelegen in de nabijheid van Heyham ten noordwesten van Nicocartle, 16 mijlen van de haven. Er is door de eigenaren een weg aangelegd, waarlangs het product uit de mijn en naar de oevers der rivier wordt gebragt, en door stoom-kranen wordt ingescheept. Bovendien staat eene stoom-kraan te Heydam op den oever van de rivier, alleen berekend voor kleine schepen van weinig diepgang. In de haven van New-Castle hebben de eigenaren van deze mijnen een schip, zoogenoemde Derrick, vastgemeerd op 25 voeten water, voorzien van een stoomtoestel geschikt om 300 ton kolen per dag over te schepen, en langs welk schip schepen van de grootste soort vrij kunnen aanleggen en laden. Het kolenveld van deze Maatschappij is meer dan 2,000 acres groot, en in het midden daarvan is eene stad verrezen, waarin zich uitgebreide werkplaatsen bevinden, voorzien van alle soorten van machinerieën, geschikt voor ontginningen.

De »Tomago Colliery» is eenigen tijd in verval geweest ten gevolge van tijdelijke moeijelijkheden, doch zal hare werkzaamheden hervatten.

Er is nog eene nieuwe Maatschappij geheel uit koloniale middelen opgerigt, bekend onder den naam van »New-Castle Wallsend Coal Company, wier werkplaats ongeveer 8 mijlen van New-Castle verwijderd is, en door een zijtak met den grooten Noorder spoorweg in verband staat. Hare eenige plaats om te laden is tegenwoordig aan de vroeger vermelde nieuwe kade, alwaar stoomkranen staan, in staat om 200 ton kolen per dag aan boord te brengen.

Deze Maatschappij heeft een uitgebreiden handel, voornamelijk door den invloed van de vermogenden in Sydney en in de geheele kolonie, waaronder men de meest ondernemende personen aantreft en welke hare aandeelhouders zijn.

Eene belangrijke zaak is nu op til en wel de daarstelling van eene maatschappij in Engeland tot het ontginnen van kolen in New-Castle op de gronden van den heer Stephens.

Door het parlement is onlangs het tonnegeld met 6d. per ton vermeerderd ten behoeve van de verbetering der haven.

Met betrekking tot de granen, de wol en andere producten valt weinig te zeggen, vermits deze koopwaren voornamelijk van Sidney worden verzonden; van granen evenwel wordt nog al een en ander uit New-Castle uitgevoerd.

De ontwikkeling van het district Hunter River kan eenigzins afgeleid worden uit de omstandigheid, dat 3 stoombooten van 250 tot 300 ton grootte geregeld zwaar beladen tusschen New-Castle en Sidney heen en weer varen; terwijl het te voorzien is, dat Sidney den wolhandel met New-Castle zal moeten deelen.

(*Jav. Ct.*)

ZEE- EN HANDELSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR
October	27	Nederlandsch	Maassluis	S. Post	Rio de Janeiro	26 Aug.	Batavia
„	31	Engelsch	Eglé	D. James	Glasgow	4 Julij	„
November	3	Nederlandsch	Jacoba Cornelia Clasina	A. J. Delclisseur	Amsterdam	7 „	„
„	7	Engelsch	Eleonora	J. Blaijter	Liverpool	11 „	„
„	9	„	Prince of Kales	Raison	Hongkong	3 Oct.	New-York
„	—	Spaansch	Cervantes	M. Aguirre.	Manila	4 „	Liverpool
„	10	Deensch	Congo	C. Christiansen	Glasgow	28 Julij	Singapore
„	11	Amerikaansch	Agnes	King	Melbourne	6 Oct.	Orders

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
November	9	Ned. Indisch	brik	Salim	Said Salim	Samarang	2 Nov.	B. J. Jacobs.
„	—	„	bark	Pictura	H. Leonhardt	Sumbawa	28 Oct.	W. Cores de Vries.
„	—	Engelsch	„	Eleonora	J. Baxter	Liverpool	11 Julij	Pitcairn, Syme & Co.
„	10	Nederlandsch	schip	Cornelia	G. de Vries	Hongkong	12 Oct.	van Ommeren, Rueb & Co.
„	—	Ned. Indisch	stoomb.	Batavia	G. A. Veije	Soerabaija	7 Nov.	W. Cores de Vries.
„	—	„	bark	Djelanie	Said Alie	Rioauw	21 Oct.	Buijs, Jacobsen & Co.
„	—	„	brik	Marzoek	Sech Alie	Muntok	26 „	Coulster.
„	11	Nederlandsch	schip	Stad Leijden	J. C. van de Poll	Macao	12 „	Dümmler & Co.
„	—	„	bark	Jacoba Helena	Swart	Soerabaija		B. Kopersmit & Co.
„	—	Ned. Indisch	bark	Yur. esie	Sech Baker	Pamanoekan	7 Nov.	Coulster.
„	—	„	brik	Kaliemas	Sech Boegis	Samarang	2 „	Buijs, Jacobsen & Co.
„	12	Z. M.	stooms.	Ben. Claassen Lt. t/z 1e kl.	H. A. Modderman	Soerabaija	9 „	
„	—	Amerikaansch	bark	Agnes	King	Melbourne	6 Oct.	Pitcairn, Syme & Co.
„	13	Nederlandsch	„	Nieuw Lekkerland	M. B. Hoffman	Hongkong		van Ommeren, Rueb & Co.
„	—	Amerikaansch	„	Crijton		New-York		Dümmler & Co
„	—	Ned. Indisch	stoomb.	Oenarang	S. van Hulstijn	Samarang	12 Nov.	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	—	Fransch	schip	Julsa Cezard	Ropers	„	6 „	J. Cezard & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
November	10	Nederlandsch	schip	Wilhelmina en Clara	C. Abrahams	Amsterdam
„	—	„	bark	Zeemansboop	G. N. B. Pluff	Tagal
„	—	„	„	Jan van Hoorn	C. M. Borghorst	Soerabaija
„	—	„	„	Johanna	A. J. D. Swemer	„
„	—	Ned. Indisch	„	Hindostan	Said Almaknoen	Padang
„	—	Engelsch	brik	Leven	R. Ballard	Cocos Eilanden
„	—	Brem	schip	Johann Lange	J. Lamke	Nederland
„	—	Zweedsch	bark	Caroline	Troinsholm	Soerabaija
„	—	Pruiss	„	Prins Regent.	Fischer	„
„	12	Nederlandsch	schip	Javaan	Bodeman	
„	—	Ned. Indisch	schooner	l'Union	G. Schnit.	Indramaijo
„	—	Deensch	schip	Jörgen Bruhn	J. P. Kopperholdt	Cheribon
„	13	Nederlandsch	„	Julie Claire	A. van Oosteroom	Soerabaija
„	—	„	3 mast	schoener Marij Goddard	J. Haring	Nederland

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Scheveningen	S. van der Velde	Soerabaija	B. Kopersmit & Co.
„	„	Jacoba Helena	Swart	Nederland	
„	„	Theodora Machtilda	D. Boelhouwer		Paine, Stricker & Co.
„	„	Loopuit	van der Hinde		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	schip	Rotterdam	H. Poort	Rotterdam	Reynst en Vinju.
„	„	Hollandia	Ruige	Amsterdam	Dümmler & Co.
„	„	Jacoba Cornelia Clasina	Delclisseur		Schimmelpenninck & Co.
„	„	Cornelia	G. de Vries	Nederland	van Ommeren, Rueb & Co.
„	bark	Johanna Maria	P. J. Dam	Samarang	J. Cesard & Co.
„	schip	Kortenaar	A. Glazener		„
Ned. Indisch	schooner	Bintang Toedjoe*	Tan Hing		Coulster.
„	bark	Anoer Salim*	Said Madchie	Cheribon	„
„	„	Fathool Main*	Sech Bamasmoes	Lampongs	„
„	„	Ellen Banka*	Lim Poeseng		„
„	„	Assitanie*	Said Segaf.		„
„	brik	Marzoek*	Sech Bagawie		„
„	bark	IJdroesie*	Sech bin Bahier		„
„	„	Pictura*	H. Leonhardt		W. Cores de Vries.
„	„	Faidoel Rachman*	Said Ba-alie	Samarang	B. J. Jacobs.
„	brik	William*	G. N. de Jong	Soerabaija	P. Landberg en Zoon.
„	bark	Djelanie*	Said bin Alie	Palembang	Buijs, Jacobsen & Co.
„	brik	Kaliemas*	Sech Boegies		„
Engelsch	bark	Eliza Thornton*	Maxwell		Martin, Dyce & Co.
„	„	Eleonora*	Baxter	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
Hanover	schip	Kronprinz Ernst August*	P. C. Wilder		J. F. van Leeuwen & Co.
Amerikaansch	bark	Rosetta*	Pierce		Paine, Stricker & Co.
Hamburg	„	Johanna Stoll*	B. M. Koch	Soerabaija	B. Kopersmit & Co.
„	schip	Helios*	P. Hansen	Soerabaija	B. Kopersmit & Co.

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	DATUM.	VAN
November	2	Ned. Indisch	bark	Ellen	Westholt	26 Oct.	Batavia
"	—	Fransch	schip	Le Cezard	Ketjen Jr.	29 "	Cheribon
"	—	Ned. Indisch	bark	Mamood Samdanie	Said Segaf	31 "	Sumbawa
"	3	"	"	Joen Goan	Lim Tjie Hie	28 "	Indramaijo
"	—	Hamburg	bark	Guinea	Bundesen	27 "	Batavia
"	—	Ned. Indisch	brik	Banda Balhair	Sech Dahima	21 Sept.	Koepang
"	4	"	stoomb.	Oenarang	van Hulstijn	3 Nov.	Batavia
"	5	"	bark	Camba Torida	Said Asafie	30 Oct	Sumanap
"	—	Deensch	"	Cadovius	Paulsen	27 "	Batavia
"	—	Hamburg	schip	Deutschland	Wesselhooft	28 "	"
"	—	Nederlandsch	bark	Hendrika	van Aalburg	— "	"
"	6	"	"	Elisabeth	Snoek	30 "	"
"	—	"	"	Zwerver	Franzen	12 Julij.	Rotterdam
"	—	Ned. Indisch	"	Naim Salgijer	Sech Gnoeseer	22 Oct.	Pontianak
"	—	"	schoener	Machmood	van Garling	26 "	Batavia
"	—	"	brik	Lina	Steevensz	1 Nov.	Indramaijo

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
October	31	Nederlandsch	schoen.	Mary Goddard	Haring	Batavia
November	1	Ned. Indisch	bark	Ellen Bauka	Oeij Liang Tik	"
"	—	"	stoomb.	Batavia	Neije	Soerabaija
"	2	"	bark	Joesool Barie	Said Baharoon	
"	—	"	brik	Salim	Said Segaf	Batavia
"	—	"	"	Roesool Karim	Said Houoeman	"
"	3	"	"	Kaliemans	Sech Boegis	"
"	4	Nederlandsch	bark	Jacoba Helena	Swart	Nederland
"	5	"	"	Jhr. Mr. v. d. Wall v. Puttershoek	Lammerts	Batavia
"	—	Ned. Indisch	"	Mamood Samdanie	Said Segaf	Singapore
"	—	"	"	Joen Goat	Lim Djihie	Rembang
"	6	"	"	Ing Host	Kwee Koga	Riouw
"	—	"	"	Oedjoeng Pandan	Lim Goan Ling	Batavia
"	—	"	"	Pad m rang	Tan Ing Pan	Riouw
"	—	"	stoomb.	Oenarang	van Hulstijn	Soerabaija
"	7	"	bark	Bacht Mastora	Said Alhabasaij	"
"	—	Fransch	schip	Julie Cezard	Ropers	Frankrijk

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schoener	Sophia Amalia	Lourens	Nederland	Jacobson & Co.
"	brik	Catharina en Geertruida	Mos	"	"
"	bark	Hendrika	van Aalburg	"	
"	"	Elisabeth	Snoek	"	Dorrepaal & Co.
"	"	Zwerver	Franzen		Jacobson & Co.
Hamburg	"	San Francisco	Störtenoecker	Nederland	"
"	"	Guinea	Bundesen		
"	schip	Deutschland	Wesselhooft		Mac Neill & Co.
Deensch	bark	Cadovius	Paulsen	Frankrijk	van de Broeck & Veeckens.
Fransch	schip	Velore	Dichel	de golf van Persie	Dorrepaal & Co.
"		Le Cezard	Ketjen	"	"
Ned. Indisch	bark	Abool Hassim	Said Segaf		Gezagvoerder.
"	"	Nawan Eljoesoor	Monteiro		"
"	"	Sara Eleonora	Reiziger	Batavia	"
"	"	Kim Hingsing	Lim Siauw Tjioe	Singapore	"
"	"	Thae Liong	Tjan Sissik		"
"	brik	Banda Balhair	Sech Dahijman		"
"	bark	Ellen	Westholt	Batavia	B. Kopersmit & Co.
"	"	Camba Torida	Said Safie		Gezagvoerder.
"	"	Naim Salgair	Sech Pauseer		"
"	schoen.	Melistek	Oewa Salee		"
"	"	Machmood	van Garling		"
"	brik	Lina	Steevensz		"

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN
November	1	Nederlandsch	schip	Jeannette en Cornelia	Verhoeven	Soerabaija
"	—	"	"	Hellevoetsluis	Vos	"
"	3	Ned. Indisch	brik	Risgii Hair	Ganam	Probolingo
"	5	Engelsch	"	Adelicia	Hopurn	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Pasoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
October	31	Nederlandsch	schip	Maria Veronica	Schol	Nederland
November	4	Hamburg	"	Germania	Franke	"
"	5	Nederlandsch	"	Cornelia	Jaski	"

In lading liggende schepen te *Pasoeroean*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Tagal	Göbel	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
"	"	Euterpe	Knipers	"	Gezagvoerder
"	"	Hellevoetsluis	Vos	"	Schimmelpenninck & Co
"	"	Jeannette en Cornelia	Verhoeven	"	"
Hamburg	"	D. F. Weber Sr.	Leese	"	Fraser Eaton & Co.

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	27	N. I.	bark	Soeijgoan	Tio Tingkiat	Tagal
"	29	Ned.	schip	Diligence	de Wit	Soerabaija
"	31	N. I.	schoen.	Padang	Tan Imsoeij	Samarang
"	—	"	bark	Kimwan	Lie Tjiu-Ing	
Nov.	1	Ned.	schip	Anna Digna	Ouman	Batavia

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	28	Frans.	schip	Le Cezard	Ketjen	Samarang
"	29	N. I.	bark	Soeijgoan	Tio Tingkiat	Indramaijoe
"	—	"	schoen.	Almas	Amat	"
"	30	"	bark	Habgoan	Thee Tjoe	Singapore
"	—	"	schoen.	Fatahool Voelook	Djenal Abidin	Muntok
Nov.	2	"	"	Maria	Scharff	Grissee
"	—	"	bark	Kimwan	Lie Tjiu-Ing	Indramaijoe
"	—	"	schoen.	Padang	Tan Imsoeij	Muntok

Aangekomen schepen te *Indramaijoe*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	31	N. I.	bark	Soeijgoan	Tio Tingkiat	Cheribon
"	—	"	schoen.	Almas	Amat	"

Vertrokken schepen van *Indramaijoe*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	29	N. I.	bark	Joengoan	Lim Djebie	Rembang
"	—	"	"	Oen Goan	Ko Tiong	"
"	31	"	brik	Lina	Steevensz	Samarang

Aangekomen schepen te *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	26	N. I.	bark	Kim Tianghaij	Kwee Gitsoen	Cheribon
"	—	"	schoen.	Toelok Aldjoesoor	Said Alkaf	Palembang
"	28	Ned.	schip	Wilhelmina en Clara	Abrahamsz	Cheribon
Nov.	1	N. I.	bark	Oengoan	Ko Tiong	"

Vertrokken schepen van *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	30	Ned.	schip	Provincie Drenthe	Hoekstra	Batavia
"	—	"	"	Jacoba Christina	Jaskie	Nederland
"	—	N. I.	bark	Kimgoan	Kokkioe	Riouw
Nov.	1	"	"	Esperanza	Tianghaij	"
"	2	Ned.	schip	Wilhelmina en Clara	Abrahamsz	Nederland
"	—	N. I.	schoen.	Toelok Aldjoesoor	Sech Alkaf	Muntok

Aangekomen schepen te *Pamanoekan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	22	N. I.	bark	Oeij Sinjo	Oeij Holian	Batavia

Aangekomen schepen te *Pecalongan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	29	N. I.	brik	Passehan	Tan Sianking	Batavia
"	30	"	"	Tartar	Kiangkong	Samarang

Vertrokken schepen van *Pecalongan*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	31	N. I.	bark	Batavia	Oeij Soewio	Batavia
Nov.	5	"	brik	Tartar	Kiangkong	Indramaijoe

Aangekomen schepen te *Rembang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	25	N. I.	bark	Inglie	Djie Kintaan	Indramaijoe
"	26	"	brik	Tjeegoan	Po Sowie	"

Aangekomen schepen te *Grissee*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	18	N. I.	brik	Helen Louisa	Metselaar	Batavia
"	26	"	brik	Vernon	Ehrencron	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Grissee*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV	NAAR
Oct.	23	N. I.	brik	William	de Jong	Batavia

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	24	N. I.	schoen.	Yoesserin	Sech Bunie	Pasoeroean
"	28	"	bark	Atiat Toolbarie	Sech Aljuroos	Pecalongan

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM.		VALG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	23	N. I.	schip	Alfulek	Sech Baradja	Soerabaija
"	27	"	schoen.	Atiat Tulmaula	Sech Bararia	Bali
"	—	"	bark	Jane	Meijer	Tjilatjap
"	—	"	"	Abool Haer	Badjarduna	Soerabaija

Aangekomen schepen te *Probolingo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	20	Ned.	bark	Cornelia Mathilda	Snoeq	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Probolingo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	28	Ned.	bark	Boni	Möller	Nederland

Aangekomen schepen te *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	21	Ned.	bark	Madura	van Bruggen	Soerabaija
"	26	"	brik	Henrica	Strachold	Batavia

Vertrokken schepen van *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	28	Ned.	bark	Capella	Landweer	Amsterdam

Vertrokken schepen van *Bezoeki*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	12	Ned.	bark	Guurtje en Maria	Kruijt	Panaroekan
"	24	N. I.	"	Susanna Cornelia	v. d. Vijver	Soerabaija
"	26	Ned.	"	Eugenie	Bargman	Panaroekan

Vertrokken schepen van *Panaroekan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	24	Ned.	bark	Guurtje en Maria	Kruijt	Nederland

Marktprijzen.

TE SAMARANG, DEN 8 NOVEMBER.

Koffij, *f* 35 — geboden; geen ter markt.
Suiker N°. 16, *f* 14,75 in kraudjangs, geboden.
Indigo, *f* 4.60. geboden.
Koehuiden, *f* 58,— à 60.— ℔ kodie, naar gewigt.
Buffelhuiden, *f* 46,— ℔ kodie.
Staart Peper oogst opgeruimd.
Rijst ordinair wit, *f* 160 @ 170.— } ℔ koijang @ 28 pik. zonder zakk.
" carga, " 140 @ 150.— }
Klapper Olie, *f* 28,—
Katjang " " 26,—
Rotting *f* 8,—
Kadjang Matten, *f* 7,½
Wisselkoers op Holland pari

TE SOERABAIJA, DEN 6 NOVEMBER.

Arak ℔ legver — Nominaal.
Kassia, Vera ℔ pic.
Huiden, Koe ℔ pic. *f* 35,— @ *f* 45.—
" Buffel ℔ pic. *f* 16,— @ *f* 20.—
Koffij, Java ℔ pic.
" West Ind. bereiding ℔ pic. *f* 36,— Afgedaan.
Kurkema ℔ pic.
Lange Peper ℔ pic.
Rotting ℔ pic. *f* 7,— @ *f* 9.—
Rijst witte ℔ koijangs. *f* 180 @ *f* 200.—
" carga " " *f* 150 @ *f* 170.—
Sapanhout ℔ pic. *f* 3. @ *f* 4.—
Suiker No 16 ℔ pic. *f* 14,¾ @ *f* 15.—
Tabaksbladeren ℔ pic.
Tamarinde ℔ pic.
Wisselkoers op Nederland *f* 100 @ [illegible]

TE BATAVIA, DEN 12 November 1861.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia ℔ legg.	43.—		zonder voorr.
Casia, Vera			niet aan de markt.
Cochenille			Idem.
Cubeben			zonder afdoeningen.
Foelie N°. 1 Benkoelsche	30.—	50.—	nominaal.
Gom Elastiek ℔ pic.	70.—		met afdoeningen.
" Benzoin	35.—	65.—	geen transactien.
" Dammar ℔ pic.	20 —	21.—	met verkoopen.
Gutta Percha			niets op de plaats.
Huiden, Koe	3.—	4.—	zonder vraag.
" Buffel ℔ st.	3.25	4 25	naar kwaliteit.
Indigo	4,60		zeer gewild.
Japan Boomwas	40 —		nominaal.
Kampher. Japan per Balie			niet voorhanden.
Klapper Olie	22.—	23.—	verkoopen voor cons.
Koffij, Java	35.50		Pamen, oogst.
Padang	36.50		kl. afdoeningen.
Koper, Japansch	72.32		op vendutie verk.
Kruidnagelen per pd.	46.—		met verkoopen.
Notenmuscaat No. 1 Benk.	50 —	70—	nominaal.
Peper, zwarte	16.—		afgedaan.
,, witte	30.—		"
Rotting, Banjermassing	8.—	10.—	
,, Padang	6.—		met verkoopen.
Rijst, Indramaijoe met zakken.	205.—		afgedaan.
" Witte Batavia 1e kwalit.	145.—	155.—	geringe voorraad.
" ,, ,, 2e ,,	130.—	140.—	levendig vraag.
,, Carga	125 —		geen voorraad.
Sandelhout	7.—		niet voorradig.
Sapanhout Manila in Entrep.	6.—		nominaal
,, Java per pic.	3.—		
Suiker No. 16.	14.75	15.—	afgedaan
Tabakbladeren			niet aan de markt.
Tamarinde	6.—		geen omzettingen.
Tin	85 —	—	met afdoeningen.
Was, Timor	190.—		begeerd.

TE PASOERUEAN, DEN 6 NOVEMBER.

Suiker, No. 16, ℔ pic. *f* 14¼. geboden.
Rijst (witte) ℔ koyang *f* 250,—
Id. (Carga) ℔ koyang *f* 200,—
Olie (Klapper) ℔ pic. *f* 28,—
Id. (Katjang) ℔ pic *f* 24,—
Wisselkoers, pari.

Den 6den November, waren in 's Lands Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1861.

DER FABRIEK	Suiker Gouv. levering PICOLS.	vrije beschikking. PICOLS
Wangoon Rede, *a*	10.257 - 90	4,231 - 74
Ardjo Sarie,	14,130—	8,561 - 82
Ardie Redjo,	11.028 - 69	3.028 - 25
Yoso Wilangoen,	7.9-8 - 59	1,998 - 94
De Hoop,	12.716 54	3.001 97
Djaeatra Oost, *a*	9,800—	6,914 - 76
De Onderneming, *a*	11,050—	11 826 - 73
Wono Redjo, *a*	12.690 —	6,674 - 45
Kloerahan, *a*	10,304—	6 859 13
De Goede Hoop *a*	6 860—	4.558 - 15
Gatjam, *a*	10,998 —	7.162 - 30
Becassie Oost, *a*	7,884 —	8.767 - 81
Dankbaarheid,	5.301 - 80	3,609 - 58
Soeko Redjo, *a*	7 500 —	10.022 - 07
Kawis Redjo,	9.424 06	2,676 - 99
Sarie Redjo, *a*	3.000 - —	1.649 - 57
Pleret,	10,791 - 45	3.270 - 12

Te Zamen pic. suiker. 161 004—93 94,896—38
123,817—78 " koffij.

N. B. van de Fabrieken met *a* geteekend, is de Gouvernements levering afgeloopen.

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen,
Op den 6den November 1861.
104,539,—09 pic. suiker, oogst 1861.
101,179,—99 " koffij, " 1861.

Handelsberigten.

AANVOER TE BATAVIA.

VAN 5 TOT 8 NOVEMBER 1861.

Van Liverpool per Oldb. schip *O. Thijen*, gez. ....
agt Busing, Schröder en co.

34 kn. manufact., 21 vn. en 2 kn. aardewerk, 10 do. koralen, *C. Bahre en G. Kinder*.
145 coll manufact., *Pandel en Stiekaus*.
40 kn. bladkoper, 50 ton ijzer, 10 kn. manufact., *Borneo Comp. Limited*.
18 bn. en 4 kn. manufact, 25 bn. garen, 9 kn. naaiwerk, 150 do. blik, *E. Moormann en co*.
38 coll en 290 stuk. machinerien, 33 ijzeren pannen, 188 coll. manufact. *Pitcairn, Syme en co*.
10 ps aambeelden, 50 assen, 6 kn. en 4 vn. ijzer, 1 kt. lepels, 6 kn. leder, 1 vt. ijzerwerk, 9 kn. ijzerledikanten, 16 do. en 10 coll. manufact., *Hunter, Houghton en co*.
2 kn tuigen, *Tolson, Hunt en co*.
9 kn. glas,- 28 do ijzerwerk en 9 vn. lampen en kramerijen, 17 kn. leder werk *Gumprich en Strauss*.
12 kn. manufact., *Martin, Dyce en co*.
71 kn. manufact., *Wilson en co*.
8 kn. lampen en glaswerk, 1 kt zadelwerk, *S. B. van Kleeff en co*.
15 coll. manufact, *Arnold en Zonen*.
9 coll ijzeren ledikanten, 2 do parfumerien, *Gebr. Roselje en co*.
231 coll manufact, *Burt, Myrtle en co*.
110 coll. manufact, *Maclaine, Watson en co*.
1 kt. machinerien, 3 coll. pijpen, 6 do. porcelein, *Schimmelpenninck en co*.
1 vt. en 22 coll. porcelein, 3 do lampen, 17 do. manufact., 8 do. assen, 295 stangen ijzer, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co*.
1 kt kleedingstukken, 2015 ks zeep, *Morgan, Melbourn en co*.
8 coll. manufact, *Adam en co*
311 coll. manufact, *Busing, Schröder en co*.
5 zakk. kat zaad, *Lowe*.
2 kn en 4 vn. porcelein, 11 kn. manufact., 158 coll. machinerien, 19 kn., 110 md. aardewerk, 40 ton steenkolen, 50 do cokes, *Order*.
496 md. aardewerk, 2 kn. en 3 vn. koopmanschappen, *Voor Soerabaija*.

Van Engeland per Eng. bark *Eliza Thornton*, gez. Maxwell,
agt Martin, Dyce en co.

8669 stav. ijzer, 161 md. aardewerk, 26 coll. lampen, 40 do. bladkoper, 16 do. blikwerk, 666 do manufact, *Martin, Dyce en co*.
20 vn. azijn, *Pitcairn, Syme en co*.
1 piano, 8 coll. kramerijen, *Morgan, Melbourn en co*.
4 kn. wijn, *Willem de Jong*.
1 ijzeren pomp, *Tolson, Hunt en co*.
141 coll. manufact, *Borneo Comp. Limited*.
125 vn. bier, *Maclaine, Watson en co*.
660 ks. zeep, 5 coll. elastieke schoenen, 7 do. hoeden en petten, 4 do. ijzerwerk en kramerijen, *Hunter, Houghton en co*.
10 coll. manufact., *Wilson en co*.
12 coll. wijn, *J. Conrad en co*.
3 coll. wijn, *Paine, Stricker en co*.
9 coll. manufact., *Order*.
8 coll. lederwerk, *Burt, Myrtle en co*.
28 coll. manufact., *E. Moormann en co*.

Van Engeland per Eng schip *Lagle*, gez. ....
agt. Martin, Dyce en co.

100 ton. ball. ijzer, 140 md. aarde,- 2 kn. lederwerk, 18 vn. verf, 964 coll. manufact., *Martin, Dyce en co*.
131 coll. manufact., 3033 stav. en 195 bund. ijzer, *Maclaine, Watson en co*.
86 coll. manufact, *Pitcairn, Syme en co*.
13 coll. manufact., 1 suiker molen 2 ijzeren wielen, *Wilson en co*.
21 coll. manufact., *Borneo Comp. Limited*.
3 coll. manufact., *C. Bahre en G. Kinder*.
9 coll. manufact, *Busing, Schröder en co*.
100 coll. manufact., *Schimmelpenninck en co*.
32 coll. manufact., *Burt, Myrtle en co*.
2 coll. manufact., *Adam en co*.
6 coll. meubelen, 124 do. manufact., 150 vn. cement, *Hunter, Houghton en co*.
1229 stav. ijzer, 30 coll. manufact., *Voor Singapore*.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet. **H. M. VAN DORP.**

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP te BATAVIA.